Cannabisbruk och langning i Stockholms län:

Situationella mönster och samhällskonsekvenser

VANIA CECCATO & IOANNIS IOANNIDIS

I SAMARBETE MED:
GABRIEL GLIORI, JEANETTE BAKHAYA, FARAH KASSEM,
ELENA KOKKALIS, MATS WILHELMSSON & MIA-MARIA MAGNUSSON

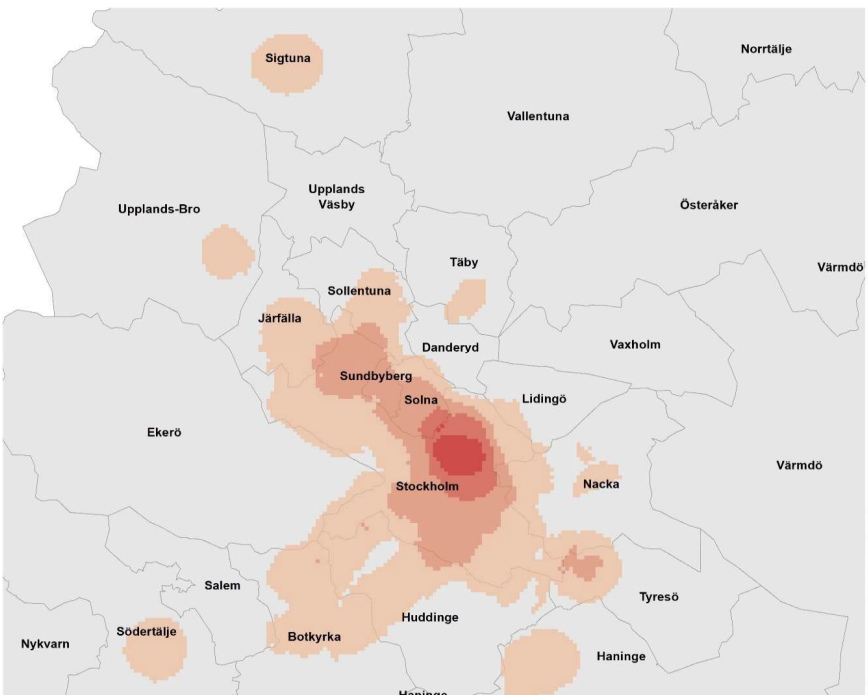

Ceccato, V.; Ioannidis, I.; Gliori, G.; Bakhaya, J.; Kassem, F.; Kokkalis, E., Wilhelmsson, M. Magnusson, M-M. (2021) *Cannabisbruk och langning i Stockholms län: Situationella mönster och samhällskonsekvenser*. Säkerhet och Trygghet forskningsgrupp (STF), Institutionen för samhällsplanering och miljö, KTH Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm, 48 sidor.

TRITA-ABE-RPT - 223
ISBN: 978-91-8040-175-3

Innehållsförteckning

Förord v
Sammanfattning vii
1 Bakgrund 1
1.1 Cannabisbrott i Sverige 1
1.2 Syfte 2
2 Material och metod 3
2.1 Studieområde 3
2.2 Data 3
2.3 Metod 6
3 Resultat 9
3.1 Vem som har, använder och/eller säljer cannabis, när och var? 9
3.1.1 Vem grips för cannabisbrott? 9
3.1.2 När sker cannabisbeslag? 10
3.1.3 Var äger cannabisbrotten rum? 11
3.2 Fördelning av cannabisbrott i Stockholms stadsdelar 16
3.3 Hur olika stadsdelar kopplas samman genom cannabisbruk och överlåtelse 17
3.4 Den cannabisrelaterade brottslighetens påverkan på Stockholms bostadsmarknad 19
4 Diskussion 23
4.1 Begränsningar 25
5 Slutsatser 27
6 Cannabis i Stockholm: en agenda för forskning och praktik 28
7 Bilagor 30
8 Referenser 47

Förord

Denna studie är en del av ett större projekt som finansieras av Stockholms läns sjukvårdsområde och genomförs av en interdisciplinär forskningsgrupp (KI, KTH, SU) och leds av KI Karolinska Institutet, Centrum för Epidemiologi och Samhällsmedicin (CES) och Stockholms läns sjukvårdsområde. Tack KI för ledarskap i projektet (speciellt Prof. Rosaria Galanti och Prof. Cecilia Magnusson) samt Region Stockholm för finansiering av projektet.

Stort tack för fältarbetet som genomfördes av Gabriel Gliori, Jeanette Bakhaya och Farah Kassem som en del av mastersprogram och respektive exjobb på KTH våren 2021. På Polisen vill vi tacka både Maria Nylander som plockade ut mer än tusen av NFC:s filer till oss och Mia-Maria Magnusson som gav oss data om öppna drogmarknader (ÖDM) över Stockholms kommun. Tack också till Elena Kokkalis som överförde information from NFC:s datafiler till vår databas och Mats Wilhelmsson som genomförde modellering av bostadsmarks effekt av cannabis. Slutligen, ett stort tack går till Elisabeth Sommar och Jonatan Abraham för översättning av delar av rapporten och språkgranskning.

Vania och Ioannis

Stockholm, Mars 2022.

Sammanfattning

Syftet med studien är att kartlägga de situationer där cannabisanvändning och överlåtelse sker i Stockholmsregionen. Vi undersöker också kopplingen mellan cannabisrelaterade brott och samhällskonsekvenser på lokal nivå, till exempel på bostadsmarknaden.

Med hjälp av data från Polisregion Stockholms polisregister undersöker vi om brotten hade högre sannolikhet att ske i särskilda stadsmiljöer. Dessutom rapporterar vi tidsmässiga och rumsliga egenskaper av alla cannabisrelaterade brott i Stockholmsregionen (bruk, innehav och handel) med hjälp av registerdata från Polisens nationellt forensiskt centrum (NFC), som täcker åren 2019–2020. Studien utnyttjar geografiska informationssystem (GIS) och spatiala regressionsmodeller (i) för en bättre förståelse för geografin av cannabisrelaterade brott. Olika offentliga typer av markanvändning (t.ex. parker, transportknutpunkter och skolor) ställs också i relation till cannabisrelaterade brott, efter att ha kontrollerat för demografiska, socioekonomiska och lokaliseringsbaserade faktorer.

Resultaten i den här studien ger en indikation om att cannabis bara är toppen av isberget för andra nätverk av pågående olagliga aktiviteter eftersom data visar på att cannabisrelaterade brott ofta är kopplade till andra typer av brott (t.ex. olaga vapeninnehav, vårdslös körning, våld och organiserad brottslighet). Vidare visar våra data att så kallade komfortplatser, exempelvis de misstänktas egna lägenheter, är överrepresenterade bland de fall där polisen hittade större mängd av cannabis, ofta med andra gods. De individer som gripits av polisen på grund av cannabisrelaterade brott var unga; de flesta var män och ungefär hälften av de misstänkta greps i grupper. Majoriteten av de unga individerna bor i Storstockholm, i genomsnitt 6,7 km från den plats där de greps av polisen. Cannabisbrottsligheten är hög i några av de mest eftersatta och socialt utsatta områdena i Storstockholm, men den är särskilt hög i innerstadsområden, där blandningen av bostäder och annan markanvändning (parker, barer, restauranger, nattklubbar och knutpunkter för kollektivtrafik) underlättar för olaglig cannabishantering – i synnerhet langning. Områden där cannabisbrott registreras som mest är redan högt brottsdrabbade områden. Vi har konstaterat att cannabisbruk tillsammans med skjutningar har en negativ påverkan på människors vilja att köpa bostäder främst i utkanterna av Stockholms kommun.

Vi avslutar rapporten med ett antal rekommendationer för både forskning och praktik. Eftersom cannabisinnehav och langning inte visar samma brottsgeografi, är det viktigt att komma ihåg att åtgärder behöver vara specifika för de olika brotten. När det gäller langning är en ökad naturlig övervakning och tillsyn av de platser där brotten sker en viktig del av det cannabisförebyggande arbetet. Även platsansvariga, som hyresvärdar, skolpersonal och stationspersonal, kan påverka såväl privata som offentliga miljöer där cannabisbrott sker. Tillgång och efterfrågan av cannabis finns alltså på olika platser, vilket är viktiga pusselbitar för brottsförebyggande arbete och bevakning. Långsiktiga satsningar på områden med hög brottslighet är också viktiga för att förebygga förfallspiralen, som annars förstärker de sociala problemen som redan finns i dessa områden.

1 Bakgrund

Cannabis är den mest frekvent använda illegala drogen i Sverige – speciellt bland tonåringar och unga vuxna – och det finns anledning att tro att förekomsten av missbruk är på uppgång (Sundin et al., 2018). Detta är inte unikt för Sverige. Både nationell och internationell forskning indikerar att yngre personer har börjat få en mer tolerant attityd till cannabis (Englund et al., 2019). Tillsammans med de potentiella ökningarna i såväl kända som okända hälsomässiga konsekvenser (Ragazzi et al., 2018) kan användning av cannabis innebära en risk för övergång till tyngre droger och den sjukdomsbörda som förknippas med dem. Sverige har näst högsta dödligheten i olagligt narkotikamissbruk bland europeiska länder (EMCDDA, 2017). Stadsdelar påverkas också av drogmarknader och deras sammankopplingar med organiserad och våldsam brottslighet har redan rapporterats i andra studier (Magnusson, 2020). Dock saknas mycket kunskap om vad data från polisregistren kan avslöja om naturen kring cannabisbrott och de platser där de sker.

I Sverige är bruk och innehav av olagliga droger straffbara handlingar med risk för fängelse enligt narkotikastrafflagen (SFS 1968:64). När brottets allvarlighetsgrad bedöms, tar man hänsyn till både arten och mängden av narkotika som brukats eller innehafts, samt övriga omständigheter (EMCDDA, 2017). Uppgifterna för brottens karaktär kan delvis bero på polisens kännedom om händelsen, delvis på de egna metoderna (när, var och hur de arbetar på gatorna) och delvis på distributionen av straffrättsliga resurser. Trots dessa begränsningar hävdar vi att statistik om cannabisrelaterade brott kan ge en inledande insikt in i de miljöer och situationsbaserade förhållanden som drogrelaterade brott sker i.

Konflikter om cannabisförsäljning har lyfts fram som en möjlig huvudorsak till de senaste årens ökning av dödsskjutningar i Sverige. Vi vet att droger skapar allvarliga konsekvenser inte bara lokalt utan även globalt kopplat till organiserad brottslighet. Samtidigt saknas mycket kunskap om situationen där bruk och langning av cannabis sker, inte minst i ett regionalt perspektiv.

1.1 Cannabisbrott i Sverige

Cannabis är ett samlingsbegrepp för både marijuana och hasch, ämnen som utvunnits ur växten *Cannabis Sativa*. Marijuana är de torkade delarna av växten som kan rökas då dem ofta blandas med tobak. Haschisch extraheras från växtens harts, vilket blandas med flera olika andra substanser och pressas samman till ’kakor’. Dessa kan delas i småbitar eller smulas sönder för att rökas som de är eller tillsammans med tobak (Polismyndigheten, 2021). I brottskoden ingår cannabisbrott under narkotikastrafflagen (1968:64), och kan delas in i fyra typer:

- framställning (brottskod 5004): oaktsam medverkan till framställning (vårdslöshet med narkotika)
- innehav (brottskod 5010)
- bruk (brottskod 5011)
- överlåtelse (brottskod 5005): utbjudande av narkotika till försäljning, förvaring eller befordran av vederlag för narkotika, förmedling av kontakter mellan säljare och köpare eller annan åtgärd ägnad att främja narkotikahandel; förvärv i överlåtelsesyfte; anskaffning, bearbetning, förpackning, transportering, förvaring eller annan befattning

med narkotika som ej är avsedd för eget bruk; oaktsamma förfaranden enligt ovan (vårdslöshet med narkotika).

I Sverige är det brottets allvarlighetsgrad som avgör straffet för innehav av droger inklusive cannabis. Allvarlighetsgraden kan klassificeras som ringa, normalt och grovt narkotikabrott. Straffskalan för narkotikabrott är som följer:

- ringa narkotikabrott: böter eller fängelse i upp till 6 månader.
- narkotikabrott av normalgrad: fängelse i upp 3 år.
- grova narkotikabrott: fängelse i 2–7 år.
- särskilt grova narkotika brott: fängelse i 6–7 år. (EMCDDA, 2017).

1.2 Syfte

Syftet med den här studien är att kartlägga de situationer där cannabisanvändning och överlåtelse sker i Stockholmsregionen samt undersöka kopplingen mellan cannabishantering och samhällskonsekvenser på lokal nivå, som till exempel på bostadsmarknaden.

För att kunna genomföra studien ska vi:

- undersöka var, när och vem som har, använder och/eller säljer cannabis
- identifiera vilka stadsmiljöer som oftast kopplas till cannabisbruk och/eller langning som resulterar i ett polisiärt ärende (fördelning)
- peka på hur olika stadsdelar kopplas samman genom cannabisbrott (hur individer reser från ett distrikt till ett annat för att begå dessa brott)
- undersöka påverkan av cannabisrelaterad brottslighet på Stockholms bostadsmarknad.

Vi avslutar rapporten med ett antal förslag till situationsbaserade åtgärder för att minska cannabisbruk och langning.

2 Material och metod

2.1 Studieområde

Studieområdet är begränsat till Stockholm län, vilket innebär innerstadsområdet och de förorter som administrativt ingår i Stockholms kommun och de 26 kommuner som tillhör Stockholms län. Totalt antal brott i Sverige för år 2020 var 1,57 miljoner brott, vilket innebar en ökning med 18 500 (+1 %) jämfört med året innan. Antalet narkotikaklassade brott har ökat med 10 % sedan året innan (2019), och för dessa narkotika brott är bruk och innehav de vanligaste. Runt 30 % av alla brott har skett inom Stockholms län (485 596 brott), där Stockholms kommun står för nästan hälften av dessa, så många som 210 192 brott (Brå, 2020).

2.2 Data

Denna studie använder sig av flera datakällor (se figur 1, bilaga 2). Idag finns ingen brottskod för cannabisrelaterade brott, utan dessa kodas som narkotikabrott. För att kunna välja ut endast cannabisfall, behövde vi begära data från Polismyndigheten och Nationellt forensiskt centrum (NFC) och sedan stämma av dessa uppgifter med de polisregistrerade brottsadresserna. Nedan beskriver vi var och en efter datatyper.

Brottsdata

Flödesschemat nedan visar de olika stegen. Det *första datasetet* var en lista på alla avslutade fall relaterade till droger, som efter analys visade sig vara cannabis för perioden 2019–2020; där **N=4030 cannabis-relaterade brott** från Polismyndigheten i Stockholms län. Den nuvarande brottskoden innefattar en mix av flera olika typer av droger, från cannabis till tyngre droger som heroin eller amfetamin. Brottsdata inkluderar även alla narkotikabrott, lokaliseringar av skjutningar samt öppna drogmarknader (ÖDM) i Stockholms kommun. En databas är sammansatt av ID-nummer för alla avslutade och bekräftade cannabisfall som nådde NFC från 2019 till 2020. Det fanns 4 030 anmälda fall som sedan rubricerades efter olika diarienummer och det är dessa som ingår i den geografiska analysen (från 4 030 till 6 072, enbart 6 024 fick en adress på karta).

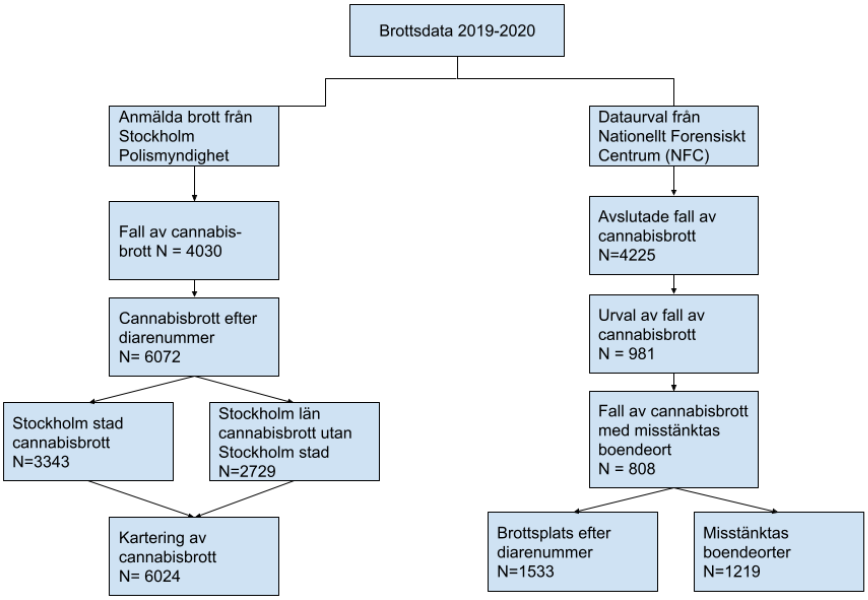

Figur 1 – Databaser som använts i studien. Se även bilaga 2.

För att kunna välja ut fall med endast cannabis, behövde vi begära data från Polismyndigheten i Stockholms län och Nationellt forensiskt centrum (NFC). Från NFC:s kommundatabas fick vi data för perioden 2019 till 2020. Uppgifterna från NFC inkluderade information om de misstänktas ålder, bostadsort och situationella egenskaper. För samma period fick vi ett urval av data från Polisen. För att ta fram detta dataurval sökte Polisen fall med ett antal nyckelord kopplat till cannabis. Så fort vi fick godkännande begärde vi den fullständiga handlingen ur polisregistret (huvudanmälan) för det första brottet relaterat till ett cannabisbrott (brottskod 5005, 5010, 5011, 5004). För att kunna göra kartor kopplade vi ihop dessa brott med de polisregistrerade brotten och adresserna.

Även om dessa dataset tillsammans ger en kompletterande bild av cannabisbrott, exkluderar NFC vissa fall som inte har prövats eller inte har avslutats (se bilaga 2). I vår studie ingår 406 misstänkta fall relaterade till försäljning av cannabis, 500 misstänkta fall relaterade till innehav av cannabis, 388 fall relaterade till bruk av cannabis och 21 fall relaterade till produktion av cannabis.

Från Polismyndigheten i Stockholms län fick vi även *Skjutningsdata* (Stockholms Polismyndighet), dvs. data över antalet registrerade skjutningar som ägt rum i Stockholms län under åren 2017 till 2019. Dessa skjutningsdata sammanfogades med data över bostadsförsäljningen i Stockholms län under samma årtal. Källan för den sistnämnda statistiken är Mäklarstatistik AB, en intresseorganisation för fastighetsmäklare i Sverige. Data om alla lägenhetsförsäljningar knöts till cannabisbrott och skjutningar med hjälp av geografiska informationssystem (GIS) och xy- koordinater.

Geografiska data

De geografiska data som vi använder oss av i denna studie består av flera olika datakällor:

Demografiska Statistikområden (DeSO)

Sveriges demografiska statistikområden (DeSo) omfattar ett rikstäckande geografiskt indelningssystem som följer läns- och kommungränser. Digitala gränser är tillgängliga som öppna spatiala data. Vi fick demografiska och socioekonomiska data från Statistikmyndigheten (SCB) på DeSO-nivå, till största delen från 2018 och 2019. Stockholms län har ett genomsnitt på 1 850 invånare per DeSO, med 1 287 DeSO-polygoner. Den genomsnittliga ytan som täcks av varje DeSO är 8,53 km^2. Stockholm kommun har en genomsnittlig befolkning på 1 790 invånare och genomsnittlig yta på 0,39 km^2 per DeSO, med totalt 544 DeSO-polygoner.

Öppna drogmarknader (ÖDM)

Malmö Universitet försåg oss med polygoner för officiellt definierade öppna drogmarknader (ÖDM). Dessa samlades ursprungligen in av Polismyndigheten år 2017 och har sedan använts i forskning vid Malmö Universitet (Magnusson, 2020), inklusive ÖDM som var specialiserade inom cannabis. ÖDM var endast tillgängliga för Stockholms kommun och inte hela regionen. Stockholms distriktsindelningar kommer från Lantmäteriet.

Demografiska och socioekonomiska data

Vi fick data från Statistikmyndigheten för att skapa befolkningsvariabler inklusive andelen unga män, arbetslöshet, hushållssammansättning, andel befolkning med utländsk bakgrund och genomsnittlig inkomst per DeSO.

Markanvändningsdata

Med hjälp av Open Street Maps (OSM), Stockholms Stads Öppna Data-portal och Nationell vägdatabas (NVDB) valde vi ett antal markanvändningsvariabler som i tidigare studier associerats med specifika kriminogena förhållanden och/eller social kontroll i ett område. Exempel på sådana är barer, placeringen av tunnelbanestationer, busshållplatser, parkeringsplatser, grönområden och parker, gymnasieskolor, förekomst av toaletter samt förekomst av polisstationer.

Kollektivtrafiknätverk

Vi inhämtade data från Trafiklab för att bygga upp kollektivtrafiknätverket som användes för att beräkna restid och reseavstånd. Pendeltåg, tunnelbana, lokalbana och busslinjer är inkluderade i detta nätverk för Stockholms län.

Fältarbetsdata

Fältarbetet pågick under en period av två månader, från den 2 mars till och med 30 maj, som en del av studenternas studier på mastersprogrammet hållbar samhällsplanering och stadsutformning på Kungliga tekniska högskolan (KTH). Arbetet genomfördes under dagtid på veckodagar mellan klockslagen 10.00 och 15.00. Totalt besöktes 54 platser och ytterligare 7 platser undersöktes med hjälp av Google Maps på grund av att dessa låg olägligt till. Studenterna samlade också in data mellan klockan 18 och 23 om cannabisbrottet hade

registrerats på kvällstid. För genomförandet av fallstudien valdes enbart 25 platser inom hela Stockholms län (för fler mer detalj om metod och data, se Bakhaya & Kassem, 2021; Gliori, 2021).

2.3 Metod

Databegäran, etikprövning och förhandsanalys
Etikprövningen för studien godkändes i augusti 2020.

Områdesanalys av frekvens av cannabisrelaterade brott
En förhandsanalys utfördes i våra dataset för att identifiera proportioner och kvoter per befolkning i DeSO för alla dataset som inhämtats. Geografiska, markanvändningsrelaterade, demografiska och socioekonomiska data användes för en densitetsanalys. Brottsdata som geokodats och räknats i DeSO användes för att beräkna brott per 1000 invånare och för att köra avståndsbaserade analyser med hjälp av geografiska informationssystem (GIS).

Tidsrelaterade aspekter av cannabisrelaterade brott
Cannabisrelaterade brott från NFC användes för att göra temporala och spatiala analyser genom att utnyttja information om datum och tid för brotten, samt egenskaper hos brotten och de misstänkta (ålder, kön, den misstänktes bostadsort och andra beskrivande data).

Nätverksanalys mellan misstänkta hemvist och brottsplats
Med de misstänktas boendeorter och de tillhörande brottsplatserna utförde vi även en nätverksanalys för att identifiera de reseavstånd, riktningar och resetider som den misstänkte har valt för att begå ett brott (se nästa avsnitt). För varje brottsplats av totalt 1 533 brott, har vi information om den misstänktas boendeort, där vissa fall har flera misstänkta. För 17 % av totalt antal fall, hade vi inte tillgång till de misstänktas boendeort via NFC, vilket gjorde att 83 % av dessa fall återstod att undersöka. För de totalt 1 533 brotten i datasetet, är 1 216 brott kopplade till misstänkta. Anledningen till detta är att ett fall kan inkludera mer än en typ av brott från cannabisbrottskategorierna (5004, 5005, 5010, 5011) och ett brott kan ha flera misstänkta. Distriktsindelningen användes som bas för analysen (den visar inom vilket distrikt en person är folkbokförd). Indelningen är baserad på en justerad version av den församlingsindelningen).

Identifiering av stadsmiljöer som oftast kopplas till cannabisbruk och langning

Med hjälp av geografiska informationssystem (GIS) har vi beräknat det genomsnittliga, minimum och maximum avståndet samt standardavvikelsen i meter från cannabis- och narkotikabrottsplatser till närmaste markanvändning. För denna analys har vi använt dataset från Polismyndigheten i Stockholms län. Vi utförde också ett antal jämförelser mellan slumpmässiga punkter på kartan och cannabisrelaterade brottsplatser. T-test användes för att jämföra dessa utbredningar av punkter.

Besök av platser där cannabislangning och användning sker
Studien utfördes genom fältarbete och tillämpandet av ett särskilt fältprotokoll där vi bedömde olika variabler avsedda att beskriva förhållanden i miljön. Protokollet består av variabler som

har indikatorer av platsegenskaper som handlar om hur själva platsen ser ut på mikronivå och områdesegenskaper som mer generellt berör omgivningen där platsen är belägen. Dessa variabler är bland annat vägar, aktivitet, övervakning, visibilitet, möjlighet för undangömmande, närvaro av fotgängare respektive biltrafik och det socioekonomiska tillståndet. Variablerna är relevanta då de ingår i olika trygghets- och säkerhetsprinciper samt forskningsteorier som ”Crime Pattern Theory”, Brottsprevention genom urban design (CPTED)/situationsbaserad brottsprevention genom social desorganisationsteori (for mer detalj se Ceccato, 2014, 2019). Dataunderlaget kom från polisens register över arresteringar för misstanke om överlåtelse av cannabis under åren 2019 till 2020.

Jämförelser mellan geografi av cannabisbrott i olika stadsdelar, skjutningar och öppna drogmarknader (ÖDM)

Cannabisöverlåtelse och andra cannabisrelaterade brott samt andra narkotikabrott jämfördes med hjälp av kvoter i olika stadsdelar i Stockholms kommun och län. Vi har också jämfört cannabisgeografin med utbredningen av skjutningar och lokaliseringar av öppna drogmarknader de senaste åren.

Förklaringsfaktorer för cannabisbrottlighet på områdesnivå

Vi analyserade huruvida faktorer på områdesnivå kunde förklara förekomsten av cannabisbrott per 1 000 invånare. De faktorer vi analyserade var markanvändningsvariabler, och demografiska och socioekonomiska variabler (se bilaga 1 för förklaringsvariablerna). Den beroende variabeln bestod av polisregistrerade cannabisbrott per den minsta analysenheten i demografiska statistikområden (DeSO), per 1 000 invånare. Då dessa kvoter var skeva användes en naturlig logaritmisk transformation för att minska eller avlägsna skevheten i våra originaldata. Regressionsanalys implementerades i GeoDa (Anselin, 2014), då denna mjukvara har regressionsmodelleringsfunktioner som är lämpliga för rumslig analys. Spatial diagnostik testades också. En viktmatris skapades för att representera den spatiala sammansättningen av staden och användes för den spatiala diagnostiken för modellerna (t.ex. Moran’s I). Resultaten för modelleringssektionen presenteras med cannabisrelaterade brott i jämförelse med totala narkotikabrott. För mer detaljer kring metodologin, se Ceccato and Haining (2005).

Påverkan av cannabis i olika stadsdelar

Vi analyserade effekten av cannabisrelaterade brott (och narkotika) på bostadspriser där vi kontrollerade för områdenas brottsnivåer och andra platsfaktorer. Med hjälp av hedonistiska modeller (som är en tillämpning av regressionsanalys för att uppskatta vilken effekt olika faktorer har på priset av en bostad) uppskattade vi effekten av cannabis för sig och tillsammans med skjutningar. För en mer detaljerad beskrivning av denna metod, se Ceccato and Wilhelmsson (2020). Denna analys kan visa påverkan av cannabisrelaterad brottslighet på områdena via Stockholms bostadsmarknad.

3 Resultat

3.1 Vem som har, använder och/eller säljer cannabis, när och var?

3.1.1 Vem grips för cannabisbrott?

Dessa resultat är baserade på en analys av ett urval av bekräftade fall av cannabisbrott testade av Nationellt forensiskt centrum (NFC), från 2019 till 2020 i Stockholms län.

Ålder – I vårt NFC-urval var individerna som greps av polisen med cannabis unga: 14 % var under 18 år, 40 % var 18–25 år gamla och 46 % var 25 år eller äldre. Den yngsta var 13 år gammal och den äldsta 79 år gammal. Andelarna har beräknats med hjälp av genomsnittsåldern på individerna som begått brotten (brottskoder 5005, 5010, 5011).

Kön – I 79 % av vårt urval var de misstänkta endast män, i 12 % av fallen både män och kvinnor och i 4 % endast kvinnor. Observera att fall som registrerats hos polisen kan missa en andel av kvinnliga användare på grund av förbiseende av kvinnliga misstänkta. Enligt självrapportering av droganvändning i Sverige är skillnaderna mellan kön inte så stora i åldrarna 15 till 18 år, enligt Stockholms länsårliga rapportering (Anderberg & Dahlberg, 2018; CAN, 2019).

Ungefär 40 % av de misstänkta för cannabisbrott greps i grupper, ofta med andra yngre män (yngre än 25 år). I 80 % av fallen var andra män närvarande och i mindre än 15% av fallen var kvinnor närvarande när misstänkta greps av polis. Detta resultat kan också stödja hypotesen om bristen på kunskap om kvinnligt drogmissbruk och kriminellt beteende hos kvinnor.

Modus operandi – I 35 % av fallen av cannabisrelaterade brott var drogerna associerade med innehav av olagliga vapen, oftast knivar. Ett liknande antal fall var kopplade till bilrelaterade brott (i samband med genomsökning av bil, rattfylleri, bilstöld mm), ofta kopplade till ett andra eller tredje brott. Många fall var också relaterade till olovlig körning (körning utan körkort eller när man varit berusad och blivit stoppad av polis för en kontroll eller genomsökning av fordon), stöld, misshandel och våld, förfalskning, olaglig distribution av förfalskade produkter och skada på egendom.

Den misstänktes bostadsort – Majoriteten av misstänkta för cannabisbrott bor i Storstockholms län, i genomsnitt 6,7 km ifrån platsen där de gripits av polisen från deras bostad (se bilaga 4a). Om man däremot tar hänsyn till individer från hela Sverige är avståndet i stället 21,6 km. Om den misstänkta var utländsk var det genomsnittliga avståndet 25 km (inklusive misstänkta från Polen, Finland, Danmark och Italien).

Platsen för gripandet – I 52 % av fallen grep polisen misstänkta på offentliga platser, 46 % greps på privata eller enskilda platser (hem, entréer, trappuppgångar, garage, källare), ofta efter att ha mött dem på gatan, och i 2 % av fallen saknades platsinformation. Offentliga platser inkluderar även bilar, motorcyklar och andra fordon (till exempel i de fall där förare stoppades av polis vid en kontrollplats). Den andra viktigaste offentliga platsen är på gatorna, ej specificerad eller i kombination med närliggande kollektivtrafik, såsom en tunnelbanestation.

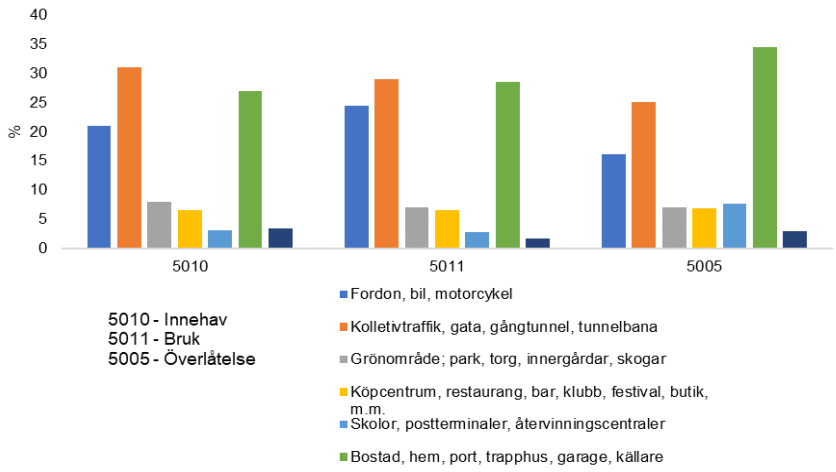

Figur 2 – Platser av gripandet (NFC databas).

Oberoende av typ av cannabisbrott det handlar om, är det viktigt att poängtera att så kallade komfortplatser (Hammer, 2011; Herold & Herold, 2017) som till exempel, de misstänktas egna lägenheter, skolor, garage, källare, är överrepresenterade bland fallen där polisen hittade cannabis (möjligtvis fungerar dessa som distributionsplatser i ett nätverk). Det är viktigt att bättre förstå den roll platsansvariga (förvaltare, hyresvärdar, hus ägare) har för att förhindra dessa olagliga aktiviteter.

3.1.2 När sker cannabisbeslag?

Mer än hälften av fallen av cannabisrelaterade brotten i Stockholms län var registrerade av polisen som att ha ägt rum mellan klockan 15 och 22, drygt en fjärdedel under natten och tidig morgon (kl. 22–07) och lite mindre än en fjärdedel från morgon till mitten av eftermiddagen (kl. 7–15) (N=3343). Figur 3a visar fördelningen av antalet cannabisbrott över veckodagarna. Fördelningen har beräknats med genomsnittet av cannabisrelaterade brott (brottskoder 5005, 5010 och 5011).

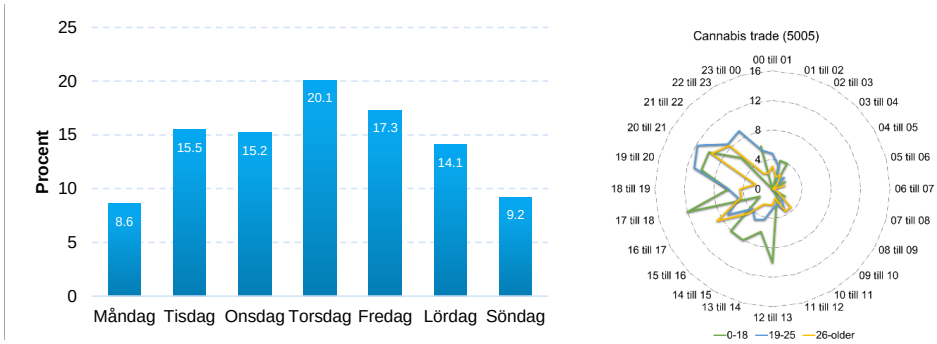

(a) (b)

Figur 3 – (a) Genomsnittlig andel cannabisbrott per veckodag i Stockholms län; och (b) Genomsnittlig andel cannabisöverlåtelser per åldersgrupp i Stockholms län (%).

Utifrån NFC:s data för hela Stockholms län år 2019 till 2020 var antalet cannabisrelaterade brott registrerade hos polisen som att främst ha ägt rum under kvällstimmarna, vilket bekräftar den tidigare trenden av all data, med en topp omkring klockan 20 och 21. Den totala narkotikabrottsligheten följde ett liknande tidsmässigt mönster, främst koncentrerade kring kvällstimmarna. Det finns vissa indikationer på att brottsligheten är högre på vardagar än helger, men inga signifikanta skillnader kunde hittas i vårt urval. Det är oklart om denna statistik också speglar polisens arbetstimmar, det vill säga färre brott registreras på natten eftersom polisen jobbar mest på dagen.

Cannabisrelaterade brott äger oftare rum på våren: 31 % av fallen skedde på våren, 25 % under vintern, 20 % på sommaren och 19 % under hösten. En nyligen utförd oberoende analys av kemikalier i avlopp i Stockholms kommun visade att drogbeteendet skiftar över veckan: cannabisanvändningen är högre på vardagar och minskar på helger, medan kokainanvändning fördubblas på helgen. Även amfetaminanvändningen följer ett liknande mönster som det för kokainanvändningen (se också Sveriges Television (2019). Senvinter och vår har nästan en fjärdedel fler fall av cannabisrelaterade brott än sensommar och höst.

3.1.3 Var äger cannabisbrotten rum?

Målet med denna studie var att platsundersöka stadsmiljöer som oftast kopplas till cannabisbruk och/eller langning. Vi undersökte 61 platser där langning (brottskod 5005, överlåtelse) sker i Stockholms län, 25 av dessa platser undersöktes även under kvällstid, mellan klockan 18 och 23.

Koordinatdata (x,y) kommer från Polisens RAR-system och täcker alla fall av cannabisöverlåtelse som valdes med geografisk spridning och som ägt rum mellan 2019 och 2020. Platserna undersöktes löpande enligt ett fältarbetsprotokoll (Ceccato, 2019) och de mest frekventa egenskaperna identifierades (se bilaga 6, figur 4) samtidigt som områdena fotograferades. Vidare sammanställdes och analyserades resultatet från fallstudien utifrån olika trygghets- och säkerhetsprinciper samt forskningsteorier.

Resultaten i den här studien visar att cannabislangning ofta sker något avskilt från stora folkmassor och trafik. Platserna har mestadels öppen fysisk utformning med god sikt i flera riktningar, god tillgänglighet genom anslutning till en väg eller genom kollektivtrafikförbindelser, samt blandad markanvändning. Dessutom är platserna för cannabislangning lätta att fly ifrån och de finns oftast på platser i bostadsområden med flervåningshus (se bilaga 1). Resultatet från de 21 platser vi undersökt visar också att de huvudsakliga omständigheterna som möjliggör cannabislangning är när den naturliga övervakningen försämras, eller blir obetydlig, eftersom dåligt belysta platser, särskilt vid hörn och andra ytor, gör det lättare att gömma sig. Dessutom stänger de flesta verksamheter ner under kvällen, vilket kraftigt minskar flödet av människor som kan fungera som ”eyes on the streets”. Såväl på kvällen som på dygnets ljusa timmar visar resultatet att de fysiska egenskaper som underlättar utförandet av cannabislangning är vägar, gångvägar och grönska. Gångvägar är perfekta platser för möte mellan potentiella kunder och cannabisförsäljare som redan känner

varandra och där en transaktion kan ske utan att någon märker det. Vidare blir grönskan ett hinder för den formella och naturliga övervakningen.

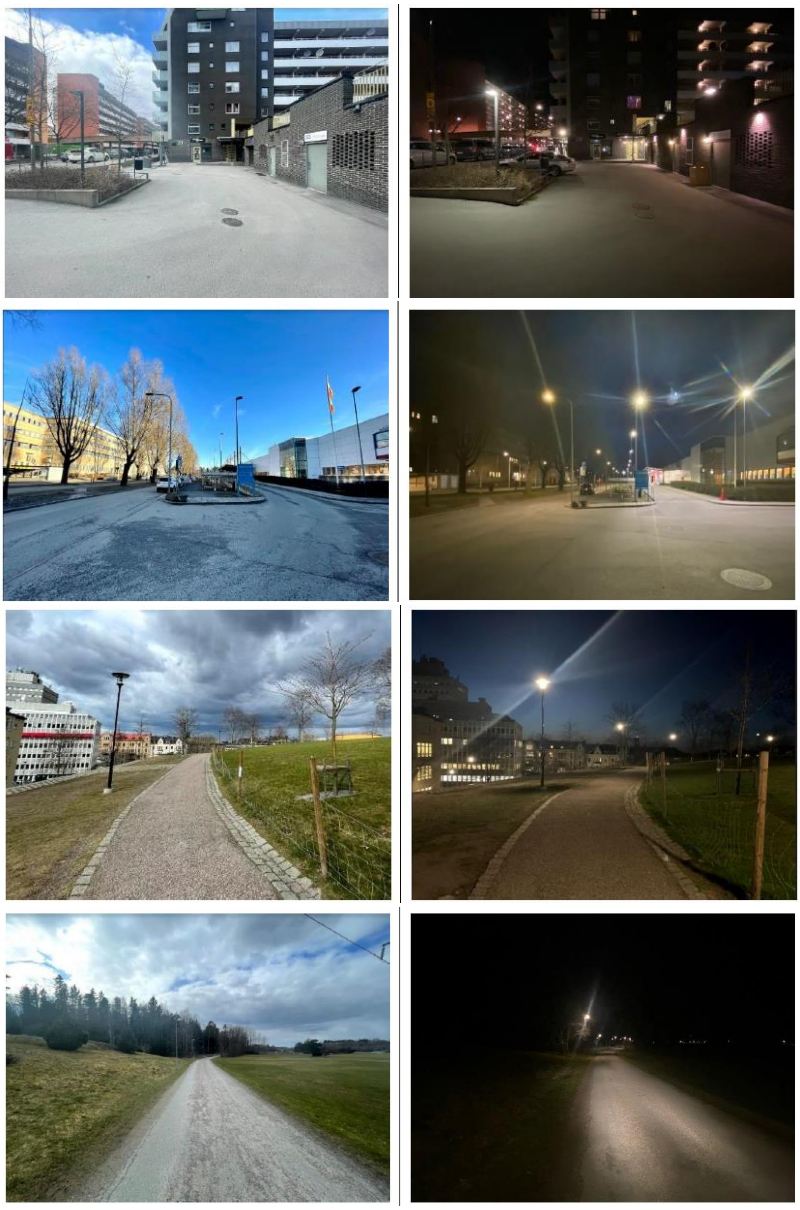

Figur 4 – Exempel på platser där cannabisöverlåtelse sker under dagtid och nattetid i Stockholms län. Foto: Gabriel Gliori, Jeanette Bakhaya and Farah Kassem, våren 2021.

Geografiskt sett tenderar cannabisrelaterade brott att koncentreras i Stockholms innerstad och ett antal av Stockholms ytterområden (se figur 5). Brottslighetens geografiska mönster delar likheter med den totala narkotikabrottslighetens geografiska mönster, men det finns skillnader

baserat på typ av cannabisbrott och olika typer av platser, samt platsernas funktion och design. Eck (1998) föreslog att de flesta platserna inte har några brottsförekomster och att brottslighet är starkt koncentrerad vid och runt ett fåtal riskfyllda anläggningar platser (’risky facilities’ eller ’risky places’). Dessa riskfyllda omständigheter kan också variera över tiden.

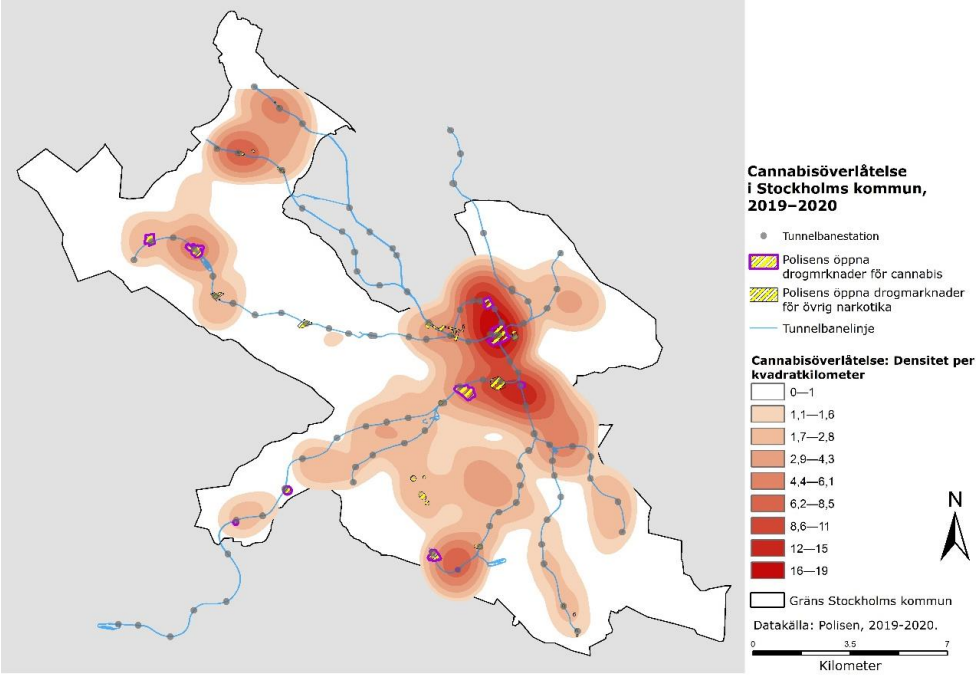

Figur 5 – Cannabisöverlåtelse i Stockholm kommun, Polisens öppna drogmarknader (ÖDM). Specialiserad på cannabishandel (gult/ violett), ÖDM med övrig narkotika (gult) och den faktiska marknaden för cannabisöverlåtelse, densitet per km^2 2019–2020 (beige/rött).

Som figur 5 visar sprider sig cannabishandeln över ett större område än polisens öppna drogmarknader (gult/ violett). Den faktiska cannabismarknaden (densitet per kvkm) täcker ett nätverk av platser längs tunnelbanesystemet med undantag av några mindre stationer på gröna linjen. Cannabishandeln täcker bostadsområden och platser med blandade funktioner som kommersiella centrum. Bland alla öppna drogmarknader (ÖDM) finns det två öppna drogmarknader där cannabishandeln är låg (under 1). Samtliga områden med hög densitet av cannabishandel har en drogplats nära eller ovanpå polisens öppna drogmarknader. Notera att 10 av 36 av de öppna drogmarknaderna är fullständigt specialiserade sig på cannabisrelaterade brott. Andra droger sprider sig i de resterande tjugo öppna drogmarknaderna. I de kommande avsnitten diskuterar vi dessa koncentrationer och kopplingarna till områdesegenskaper.

Cannabisbrott sker nära grönområden, parker, barer och kollektivtrafiksknutpunkter

Vi jämförde cannabisrelaterade brott med särskilda miljöer (markanvändning), och jämförde sedan cannabisplatser med en slumpvis fördelning av punkter på en karta över Stockholms län. Vi beräknade sedan avstånden till barer, restauranger, nattklubbar, busshållplatser,

transportknutpunkter, parker, grönområden och gymnasieskolor för 3 277 cannabisbrottsplatser och för 3 264 slumpmässiga punkter med brottsdata från 2019 till 2020. Vi upptäckte att i jämförelse med avstånd till slumpmässigt utvalda punkter sker cannabisbrott relativt närmare barer och andra typer av markanvändning som till exempel knutpunkter för kollektivtrafiken (se bilaga 7). Så många som 53 % av cannabisfallen sker inom 200 meter från alla barer och restauranger, jämfört med 27 % av de 3 264 slumpmässiga punkterna. På samma sätt registrerades 42 % av cannabisbrotten inom 100 meter från en bar, jämfört med strax över 26 % av de slumpmässiga punkterna. Ungefär 13 % av cannabisbrotten sker inom 100 meter från närmaste transportknutpunkt, jämfört med mindre än 3 % av de slumpmässiga punkterna.

Men två frågor återstår:

1. Hur nära dessa platser sker cannabisbrotten?
2. Vad säger platserna om brottsdynamiken?

För att besvara den första frågan beräknade vi medelavståndet från cannabisbrotten till dessa platser (se bilaga 8). Resultaten visar att även om parker är den vanligaste markanvändningen kopplad till cannabisbrott, var parkerna inte närmast brottsplatsen. Parkerna hade ett genomsnittligt avstånd på 99 meter från varje cannabisbrott när de var den närmsta markanvändningen (vissa händelser sker i parkerna), medan barer och restauranger var i genomsnitt 73 meter ifrån. Även det genomsnittliga avståndet till en gymnasieskola var 73 meter. Liknande genomsnittliga avstånd observerades för bibliotek, bankomater och speciella öppna drogmarknader (exklusive cannabisbrott).

Cannabisbrott tenderar äga rum nära tunnelbanestationer och busshållplatser (knutpunkter för kollektivtrafiken i minst 85 % av fallen), med ett genomsnittligt avstånd på 105 meter (som minst 1,5 meter). Figur 6 illustrerar platserna för dessa viktiga typer av markanvändning för cannabisbrott i en densitetskarta av fall.

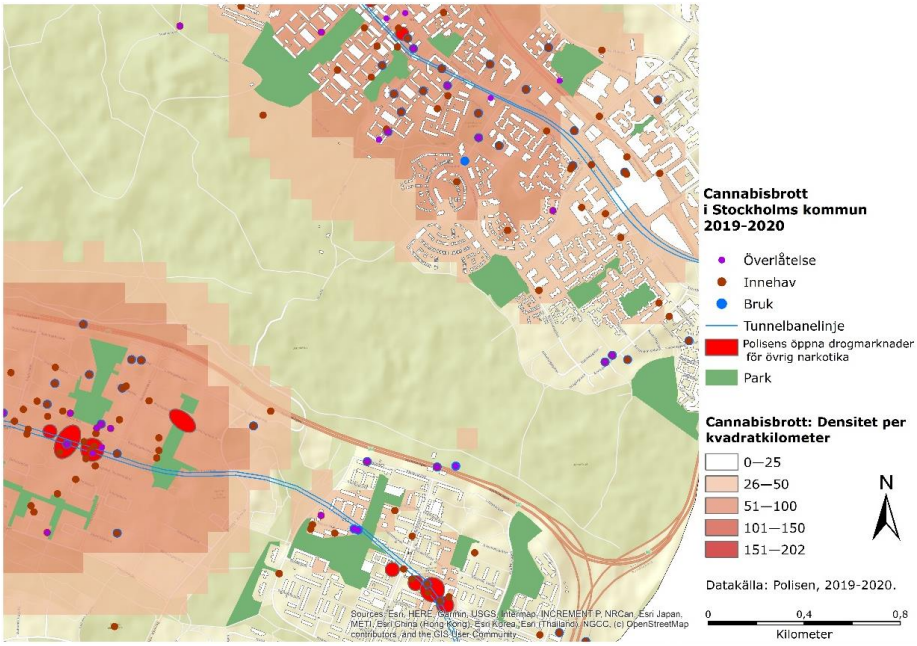

Figur 6 – Densitetskarta av cannabisbrott, öppna drogmarknader (ÖDM) och typer av markanvändning i utvalda bostadsområden i Stockholm kommun, 2019–2020 (N=3343). Se även karta över hela Stockholms kommun i bilaga 10(a).

Notera att cannabisbrott även finns nära polisstationer. Det genomsnittliga avståndet till polisstationer för cannabisbrott är 20,3 meter och för narkotikabrott 28,84 meter, vilket är det lägsta för både cannabis- och narkotikabrottskategorierna, och med den lägsta standardavvikelsen för alla markanvändningskategorier (2 % för cannabis och 3 % för narkotika) (se bilaga 8). Det är viktigt att komma ihåg att var narkotikabrott registreras också är en funktion för polisstrategier, var polisen fokuserar sina resurser och definierar särskilda metoder. Resurser kan logiskt sett placeras kring tunnelbane- och busstationer där passagerare möts och fler människor som profileras för droganvändning och innehav kan hittas. På samma sätt kan också patrullerande av så kallade ”hotspots” för andra brott leda till upptäckt av narkotikabrott. Därför är det inte en överraskning att många hotspots kopplade till våldsbrott är belägna nära tågstationer och öppna drogscener (ÖDS).

Tabell 1 – Avstånd mellan plats för en skjutning och närmaste cannabisbrott (per typ).

	Stockholms kommun (149)		Stockholms län (N=302)	
	Genomsnitt	Standardavvikelse	Genomsnitt	Standardavvikelse
Narkotika (alla)	40,214	59,208	138,437	471,411
Cannabisbrott	123,492	134,063	317,631	1 118,373
Cannabisöverlåtelse	341,27	297,088	689,939	1 528,772
Cannabisinnehav	134,165	146,033	326,279	1 117,786
Cannabisbruk	239,888	204,471	487,573	1 245,733

Man kan spekulera om skolor och polisstationer driver en stark social kontroll i områdena och att det är därför många grips i närheten av dessa platser. Medan restauranger och barer kan dra till sig folk som har med sig eller använder cannabis eller vill genomföra en transaktion (sälja eller köpa) av cannabis. Tidigare forskning visar att funktionsblandad markanvändning med till exempel transportnoder, barer andra kommersiella anläggningar samt skolor, underlättar för olagliga marknadsplatser som droger (e.g. Eck, 1995).

3.2 Fördelning av cannabisbrott i Stockholms stadsdelar

Stockholms innerstadsområden har 111,4 cannabisbrott per 1 000 invånare, vilket är 33 gånger mer än den totala cannabisbrottsligheten för Stockholm kommun. Detta är följt av angränsande demografiska statistikområden (DeSO) i stadscentrumet, med cirka 70 cannabisbrott per 1 000 invånare (se bilaga 9).

Höga kvoter av cannabisbrott hittas också i utkanterna av kommunen. Rinkeby i nordvästra Stockholm har 27,2 cannabisbrott per 1 000 invånare, vilket är det högsta utanför innerstaden (8,1 gånger högre än den totala kvoten av cannabisbrott i Stockholm), följt av Hagsätra i sydöstra Stockholm med 19,4 brott per 1 000 invånare (5,7 gånger högre än den totala cannabisbrottsrater i Stockholm). I Kista, i norra Stockholm, Skärholmen och i västra Stockholm är siffrorna mer än 14 per 1000 invånare (4,4 gånger högre än den totala cannabisbrottsrater i Stockholm). Bilaga 9 illustrerar dessa koncentrationer för utvalda cannabisbrott och totala narkotikabrott, 2019 till 2020: innehav, överlåtelse, totala cannabisbrott och narkotika.

Genom att visuellt inspektera kartorna med frekvensen av cannabisbrott (bruk, innehav, produktion och handel) märker man att geografin av cannabislangning och cannabisanvändning är distinkt annorlunda från totala antalet cannabisbrott och cannabisinnehav samt annan narkotika. Det är oklart varför de skiljer sig från eller liknar varandra. En möjlig anledning är att då fall av cannabisbruk ofta registreras tillsammans med langning av cannabis tenderar de att visa liknande geografi. På grund av detta är identifieringen av potentiella skillnader i mekanismer bakom langning och bruk av cannabis för Stockholms län en svår (om inte omöjlig) uppgift med tillgängliga data.

Stadsmiljöer som oftast kopplas till cannabisbruk och/eller langning

Ett antal kommuner har många fall av cannabisbrott i Stockholms län årligen. Formen av en halvmåne syns på kartan från västra Stockholm till Botkyrka genom Stockholm innerstad (se bilaga 10, notera att den här metoden kan tillämpas enbart per yta). Om vi tittar på Stockholmskartan mer i detalj ser vi att innerstaden och ett antal områden i periferin toppar listan av cannabisbrott.

Vi uppskattade den potentiella påverkan stadens olika miljöer har på koncentrationen av cannabisbrott efter att ha kontrollerat för demografiska och socioekonomiska faktorer, med hjälp av geografiska informationssystem (GIS), spatiala tekniker och modelleringar (Ordinary Least Square, och om nödvändigt, spatiala autoregressiva modeller, se Anselin (2014)).

Resultaten av den övergripande modellen för cannabisbrott (se bilaga 11b) för Stockholms län och kommun bekräftar resultat från tidigare avsnitt, vilka indikerar att det är mer sannolikt att cannabisbrott sker på platser med en hög andel knutpunkter för kollektivtrafiken, parker, gymnasieskolor, sjukhus, barer och restauranger, polisstationer, toaletter och bensinstationer, platser som möjliggör en konvergens av både langare, köpare och brukare av cannabis (se tabell 2).

Tabell 2 – Faktorer associerade med cannabisbrott och narkotikabrott i Stockholms län, 2019–2020.

Faktorer associerade med cannabisbrott	Faktorer associerade med narkotikabrott
Bar, restaurang, nattklubb	Bar, restaurang, nattklubb
Toalett	Polisstation
Polisstation	Transportknutpunkt
Transportknutpunkt	Sjukvårdsanläggning
Centrum	Bensinstation
Inkomst (-)	Gymnasieskola
	Centrum
	Inkomst (-)
	Hyresbostäder

Cannabisgeografin följer tunnelbanelinjerna. Modellen visade att områden med lägre inkomst tenderar att visa högre frekvens av polisregistrerade cannabisrelaterade brott och narkotikabrott. Många av dessa områden är redan mer brottsdrabbade, som till exempel Rinkeby, Hagsätra, Kista och Skärholmen, vilket innebär att polisen kanske är mer närvarande där än andra områden. Det är även mer sannolikt att högre cannabisbrottslighet finns i Stockholms innerstadsområden, dvs. områden som har högre andel barer, restauranger och nattklubbar, samt polisstationer och offentliga toaletter, vilka ofta används av drogmissbrukare (se bilaga 11, modell d).

Det finns skillnader mellan olika cannabisbrott. För cannabislangning är närvaron av barer, polisstationer (vilket kan indikera polismetoder), transportknutpunkter, öppna drogmarknader exklusive cannabis och låg inkomst signifikanta variabler som hjälper till att förklara variationen i cannabishandeln. Däremot så förklaras den inte av variabler som gymnasieskolor, bensinstationer och andra faktorer i ett stadsdelscentrum såsom antalet offentliga toaletter.

Resultaten är konsekventa för både Stockholms kommun och hela Stockholms län (se bilagor 11a–c). Variablerna som är signifikanta för att förklara mönstret i kommunen är också signifikanta för länet. Däremot hittar vi skillnader mellan cannabisbrott och andra narkotikabrott. Medan variablerna ”centrala områden”, ”skolor” och ”bensinstationer” var signifikanta för att förklara variationen av narkotikabrott, så var det för cannabis bara variablerna barer, toaletter, polisstationer, kollektivtrafikknutpunkter och låg inkomst som var signifikanta för cannabisbrott (negativ signal).

3.3 Hur olika stadsdelar kopplas samman genom cannabisbruk och överlåtelse

Genom att använda kollektivtrafik som transportmedel beräknade vi reseavståndet mellan de misstänktas bostäder och platsen där de greps av polisen. Resultaten visar att de misstänkta för cannabisbrott i Stockholms län i genomsnitt reste 13 km och hade en genomsnittlig restid på 21 minuter. Om vi endast tittar på Stockholms kommun reste de som misstänkts för cannabisbrott

6,7 km i genomsnitt med en genomsnittlig restid på 13 minuter. De som misstänkts för cannabislangning reste i genomsnitt 7,4 km). Reseavstånden och restiderna exkluderas i fall där de misstänkta grips i samma demografiska statistikområde (DeSO) som de bor i, vilket gällde en minoritet av de misstänkta, dvs. mellan 20 % och 27 % beroende på databas). För att beräkna restid och reseavstånd i Stockholms kommun använde vi officiella gränser med ett buffertavstånd på 3 km och använde data om alla misstänkta och brott som ägt rum i det området (se bilaga 3 och 4).

Individers resor till langning

De flesta individer som langade cannabis (249 misstänkta, 62 % av 406 misstänkta) greps inte av polis i samma område som de bor i: 160 misstänkta (39 %) reste utanför sina hemkommuner, 166 misstänkta (41 %) reste inom samma kommun och 80 av 406 (20 %) av de misstänkta har gripits av polisen på sin boendeadress (möjligtvis via husbesiktning). I 113 fall, ungefär 27 % av dem, reste individerna inom sina egna grannskap (DeSO-område) och greps där medan 44 misstänkta (11 %) reste till ett angränsande demografiskt statistikområde (DeSO).

De som reser i samband med cannabislangning reser i ett flertal olika riktningar. Bilaga 3 visar riktningarna av resorna av misstänkta som ertappats med att langa cannabis. Oftast reser de från ett område utanför Stockholms kommun till en annan plats i Stockholms kommun där de sedan grips. Exempelvis reser de från Botkyrka, Tyresö, Solna, Sundbyberg, Upplands Väsby och Täby. Det finns misstänkta som bor i Stockholms kommun eller i andra kommuner som blivit gripna i andra delar i länet. Misstänkta från Täby, Södertälje och Danderyd grips av polis i södra delarna av Stockholms län. Från Österåker och Norrtälje grips de i Stockholms innerstadsområden, medan misstänkta från Upplands-Bro grips av polisen i sydöstra Stockholm (se bilagor 3 och 4).

Vi undersökte också cannabislangning i varje kommun. Från Norrtälje kommun reser misstänkta det längsta avståndet, i genomsnitt 36,9 km med destinationsmålet Stockholms kommun. Stockholms kommun är den enda kommun som misstänkta rör sig i alla riktningar för cannabishandel, med ett genomsnittligt reseavstånd på 5,1 km. I Nykvarn och Salem till exempel fans det inga misstänka som bodde i de kommunerna, och för Vallentuna och Nynäshamn var de misstänktas boplatser och brottsplatser desamma. Resor i samband med cannabishandel är i genomsnitt kortast från Huddinge kommun. För beräkningarna här inkluderade vi alla brott och misstänktas boendeorter, även de som är belägna på precis samma plats (vi inkluderade samma kommun som de misstänkta bor i här eftersom den geografiska ytan är stor).

Det är ingen överraskning att Stockholms innerstadsområden både genererar och attraherar drogrelaterade brott. Så många som 102 individer reste till Stockholms innerstadsområden vilket innebär inom 3 km radie från stadshuset) och greps där (53 av dem greps för cannabislangning) jämfört med 35 individer som reste från innerstadsområden till utkanten av kommunen (ungefär hälften greps för cannabislangning). Endast en minoritet av de individer som greps av polisen bor i Stockholms innerstadsområden (11 % av misstänktas boendeorter är i innerstadsområdena). Så många som 39 (9 %) av misstänktas boendeorter för cannabishandel

är i stadskärnan. Notera att 21 fall av cannabisbrotten i innerstadsområden har samma adress som den misstänktas bostadsplats, och i 9 av fallen langade de misstänkta cannabis.

Det finns en variation bland individerna som begår i cannabisbrott. I de flesta fall ingår grupper av män i cannabisbrotten, men det finns även kvinnor som är involverade i brotten. Totalt sett var endast män involverade i 76 % av fallen, i 2 % av fallen endast kvinnor och för 14 % av fallen var det både män och kvinnor inblandade. I 8 % av fallen fanns ingen data om kön. Det finns 6 områden som även har en blandning av kön involverade i cannabishandel. Genom att använda information om inom vilket område en person är folkbokförd, har vi identifierat dessa områden: Barkarby, Stockholms Sankt Johannes, Stockholm Domkyrkodistrikt, Stockholms Maria Magdalena, Högalid och Vantör (se bilaga 5).

3.4 Den cannabisrelaterade brottslighetens påverkan på Stockholms bostadsmarknad

Internationell forskning har länge visat att höga nivåer av brott och skadegörelse leder till nedgång av samhällen. Följden av en sådan nedgång kan vara en ökad önskan om att flytta, minskad anknytning hos boende och inte minst, lägre fastighetsvärden (Buonanno et al., 2012; Ceccato & Wilhelmsson, 2012, 2019, 2020; Tita et al., 2006). Lägre fastighetsvärden beror på att köpare är villiga att betala mer, om de kan, för att bo i områden med lägre brottslighet eller, alternativt att köpare förväntar sig rabatter för att köpa egendom i områden med högre brottslighet.

I syfte att testa effekten av cannabisbrott i Stockholms län använde vi en hedonistisk prismodell för att uppskatta påverkan av cannabis, efter kontroll av andra faktorer (egendom- och områdesegenskaper). Vi testade effekten av brott på huspriser för både cannabisbrott i allmänhet och cannabislangning i synnerhet. Då resultaten var liknande, rapporterar vi endast resultaten för alla cannabisbrott. Figur 7 visar inkomstnivåer, skjutningar och tunnelbanelinje.

Våra resultat visar att bostadsmarknaden påverkas av cannabisbrott när dessa äger rum i förorter i samband med specifika brott, som till exempel skjutningar (se bilaga 12), men resultaten visar också att det inte finns någon påverkan på bostadspriser av enbart cannabisbrott, efter att man har kontrollerat för lägenhetens och områdets egenskaper. Nya bevis från andra studier tyder på att bara skjutningar för sig har en effekt på bostadsmarknaden som är relativt liten men stabil, långsiktig och beständig (Wilhelmsson et al., 2021). Stadsdelar med många skjutningar tappar resurser och blir mer nedgångna, vilket ger en negativ spiral av förfall, brottslighet och rädsla.

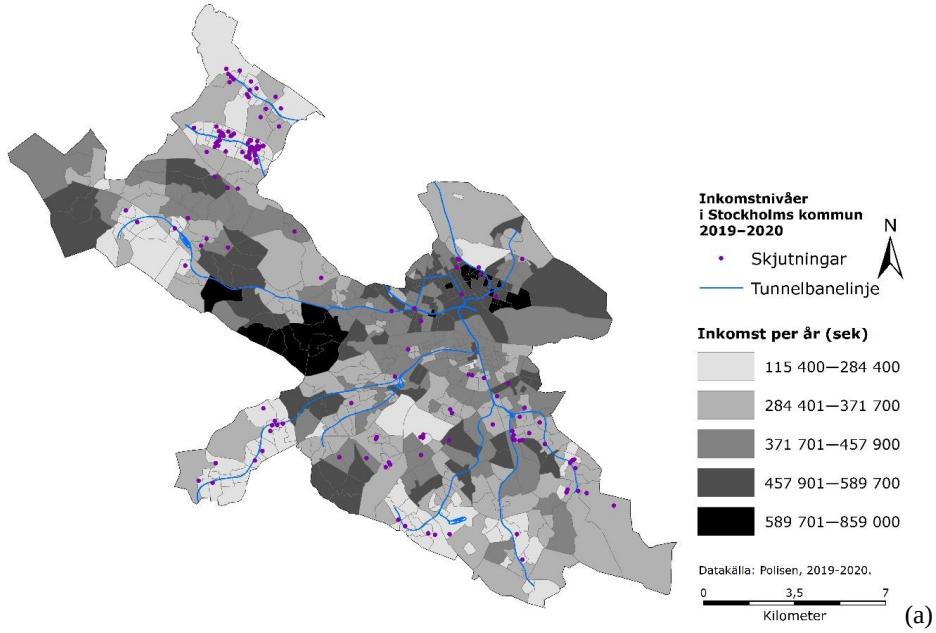

(a)

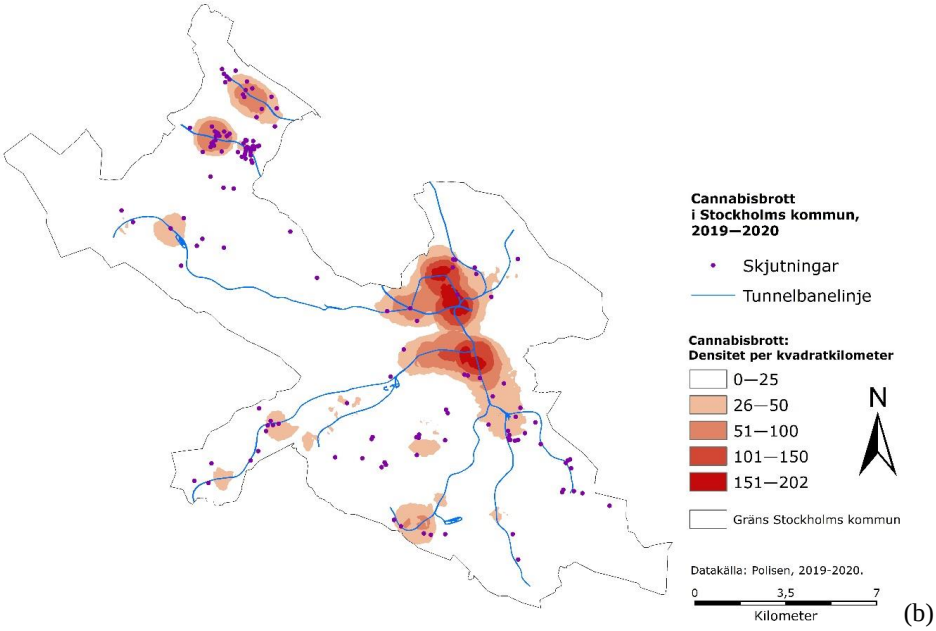

(b)

Figur 7 – (a) Inkomstnivåer i Stockholms DeSO område, 2021, skjutningar och tunnelbanelinje och (b) Cannabisbrott, skjutningar och tunnelbanelinje. Se även karta av hela Stockholms län i bilaga 10(b).

Forskningen visar att det finns ett samband mellan invånarnas uppfattning om oordning och samhällets nedgångsspiral (Skogan, 1990). Som ett resultat börjar kriminella utnyttja minskande social kontroll, och säkerhet och trygghet fortsätter att sjunka. Våra resultat tyder på att det finns områden där kriminella nätverk har tagit över bostadsområden (både privata och offentliga platser) genom att gömma droger i lägenheter, sälja droger öppet på gatan eller rekrytera ungdomar vid skolentréer. Dåligt platsunderhåll (hyresvärdar, väktare, poliser) tillåter att dessa nätverk utvecklas. Närvaron av dessa individer påverkar det offentliga rummet negativt och på lång sikt även bostadsmarknaden och vem som flyttar in. Om kommuner beslutar att höja skatten för att betala för mer övervakning eller privat skydd, kan detta få de boende att flytta därifrån. Brott och rädsla i ett bostadsområde minskar priserna på bostäder, vilket har negativt påverkan på investeringar i fastigheterna och, på lång sikt, livskvaliteten för invånare i allmänhet.

4 Diskussion

Att kunna identifiera platserna där illegala droger används och/eller säljs är viktigt för alla som jobbar med narkotikaprevention, folkhälsa eller stadsplanering. Varför väljer cannabisanvändare och/eller langare vissa områden? Hur ser platserna ut där cannabis används eller säljs? Ibland reser ungdomar långt för att kunna köpa och/eller använda cannabis, så hur speglar cannabisanvändningen ungdomarnas rutinaktiviteter? Dessa var några frågor som vi försökte besvara i denna rapport.

Eftersom användning av cannabis i Sverige är en kriminell handling, måste säljare och köpare av cannabis hitta sätt att möta varandra och göra utbyten för att få de belöningar de eftersöker. Om man köper från en langare som man inte känner till, riskerar man att bli upptäckt av polisen och ofta har man ingen garanti på produkten. Enligt Eck (1995), finns det två strategier som individer på olagliga marknader använder för att balansera risker och belöningar. Den första strategin är att individer bara säljer till människor de känner; deras kunder vet var de kan hitta dem, till exempel kan det vara en gömd plats i parken de flesta inte lägger märke till. Detta minskar avsevärt risken för att bli gripen av polisen, men det begränsar samtidigt försäljnings- och köpmöjligheterna.

I den andra strategin säljer individer till främlingar. För säljare ger denna strategi tillgång till fler kunder och för köparen tillåter denna metod möjligheter att köpa oftare och/eller öka tillgången av droger. Platser som många personer samlas på, såsom kommersiella centrum, stationer och andra knutpunkter, kan oftast användas som handelsplats för narkotika. I Stockholm har vi sett att just kvällstimmarna erbjuder visa platser just rätt mängd anonymitet för både droganvändning och drogöverlåtelse, eftersom användare fortfarande kan hitta langare men på ett mer diskret sätt än under dagstimmarna. Det är förväntat att observera vecko- och årstidsbaserade variationer då man följer individers rutinaktiviteter.

I Stockholms län upptäcktes de flesta cannabisfall tillsammans med andra brott, så alla typer av cannabisbrott skulle kunna följa mönstret av en annan initial brottsförseelse. Därför är kanske så kallade ”komfortplatser” (till exempel de misstänktas egna lägenheter, skolor, garage, källare) överrepresenterad bland fallen där polisen hittade cannabis. Utomhus, sprider sig cannabishandel över ett större område än polisens öppna drogmarknader, som ofta täcker ett nätverk av platser längs tunnelbanesystem. Ett exempel på en öppen drogmarknad (ÖDM) finns i det centrala området Sergels torg. I området hittar man stadens största kollektivtrafikknutpunkt och är nära till de största hotspots-områdena kopplade till stöld. Tillsammans kan dessa egenskaper generera många typer av brott, vilket också syns på de kroppsvisiteringar som görs där såväl droger som vapen hittas. De flesta individer som har cannabis med sig eller använder det vistas i Stockholms innerstadsområden och grips av polisen där (hälften för langning). Av dessa var det en minoritet som reste från innerstadsområden till utkanterna av kommunen.

Vårt fältarbete, där vi besökte 61 platser i Stockholms län, visar att cannabislangning ofta sker i funktionsblandad markanvändning, på platser som är lätta att fly ifrån och oftast på platser i bostadsområden med flervåningshus. Vår analys visar att den tredjedelen av cannabisbrotten

som är kopplade till tips ifrån allmänheten kommer från människor som bor i de mest utsatta delarna av länet. Dessa resultat bekräftas av analysen nedan med rumslig modellering för kommunen och länen.

Funktionsblandad markanvändning i Stockholm kopplas till ett antal av riskabla platser, vad man kallar ”en brottsattraherande plats” eller en ”brottsskapande plats”. Enligt Brantingham and Brantingham (1995), kan en offentlig plats vara en **brottsskapande plats** (’a crime generator’) d.v.s. en plats med många kriminella möjligheter som är välkända för brottslingar; till exempel kan en dold plats utanför en tunnelbanestation vara den perfekta platsen för att sälja droger. Men en tunnelbanestation kan vara också en naturlig **brottsattraherande plats** (’a crime attractor’) eftersom den kan locka till sig ett stort antal människor av orsaker som inte är relaterade till brott. Våra resultatet tyder också på att cannabislangning ofta sker kring dessa platser såsom kollektivtrafiksknutpunkter, barer och skolor.

En annan orsak till att vissa stadsområden möjliggör cannabisbrott är kopplad till **komfortplatser** (’comfort places’) (Herold & Herold, 2017). Exempel på komfortplatser är misstänktas bostäder, fordon eller andra platser som inte koncentrerar brott men där individer som är brottsbenägna spenderar sin tid (’hang around’). Dessa platser möjliggör social kontakt mellan kriminella utan att boende, polisen eller samhället i stort sett märker det. Eftersom dessa platser också erbjuder låg risk för att bli anhållen av polisen, är cannabisbruk, narkotikabruk och/eller innehav oftare kopplade till komfortplatser i Stockholms län, som närheten av bensinstationer, biblioteket eller skolor.

Underhåll av platser i ett område är också viktigt. En välbesökt offentlig toalett nära en station kan bli en **brottsbidragande plats** (’crime enabler’) eftersom den kan koncentrera störningar och skador på allmän egendom (Clarke & Eck, 2007) samt vara en plats för drogberoende personer att använda eller gömma droger. Risken för detta ökar om toaletten inte har personal eller om uppföranderegler saknas eller inte upprätthålls. Notera att våra modeller visar till exempel att offentliga toaletter var kopplade till cannabis både i kommunen och länet (bilaga 11a och 11b).

Höga kvoter av cannabis- och narkotikabrott verkar förekomma både där det finns mer brottsmöjligheter (högre tillgång, efterfrågan och användning) som exempelvis i Stockholms innerstadsområden, och i områden där det finns tecken på god formell social kontroll (mer polis, gymnasieskolor och sjukvårdsanläggningar där man registrerar brott) men samtidigt brist på informell social kontroll (t.ex. hög bostadsrörlighet), bland annat i några högt brottsdrabbade områden.

Stockholms innerstadsområden har en brottskvot som är 33 gånger högre än den totala cannabisbrottsligheten i hela kommunen. Höga kvoter av cannabisbrott hittas dock även i utkanterna av staden och många av dessa områden är redan mer brottsdrabbade än andra områden där polisen kanske är mer närvarande, det vill säga, det finns bra formell social kontroll. Forskningen visar att de flesta eftersatta och socialt desorganiserade områdena med brist på informell social kontroll och kollektiv förmåga (Sampson et al., 1999; Shaw & McKay, 1942) ofta har problem med social oordning och brott. I sådana områden ligger platserna där

cannabisbrott oftast uppstår, eftersom individer som använder och/eller säljer droger kan ta större risker på grund av just bristen på informell social kontroll. Våra resultat visar att närvaron av barer, polisstationer (vilket kan indikera polisnärvaro i dessa områden eftersom de redan är brottsutsatta), transportknutpunkter och låg inkomst var signifikanta variabler som förklarar variationen i cannabisbrott. Cannabisförsäljning i dessa område är bara ett av många sociala problem som redan finns i dessa områden.

Eftersom cannabisbrott också är associerade med andra typer av brott som exempelvis skjutningar och andra typer av narkotika, är det svårt att reda ut vilken enskild påverkan cannabisbrotten har på dessa områden, såsom påverkan på bostadsmarknaden. Våra resultat visar att bostadsmarknaden påverkas av cannabisbrott när brotten äger rum i förorter i samband med andra specifika brott, som till exempel skjutningar. Men resultaten visar också att cannabisbrotten inte har någon påverkan på bostadspriserna, efter att man ha kontrollerat för lägenhets- och områdets egenskaper, som till exempel tillgänglighet i form av närheten till tunnelbana och avstånd till områdets centrum och innerstaden.

Viktigt att notera att den här analysen snarare utgör en indikation på det totala pris som samhället måste betala när de drabbas av hög brottskoncentration. Hur människor bedömer kvaliteten på fastigheter och stadsdelar är en indirekt mått av dessa effekter. Bostadsmarknaden kan också ge en indikation om hur ett samhälle utvecklas över tiden (t.ex. nivå av marginalisering, koncentration av låg köpkraft, etc.). En sådan analys kan användas för att skatta hur mycket det är värt att investera i säkerhet och trygghet samt i brottsbekämpande åtgärder. Det kan vara värt att uppmärksamma områden med hög koncentration av både skjutningar och cannabis i syfte att hantera dessa problem bättre, stärka bostadsmarknaderna och därmed förbättra invånarnas livskvalitet.

4.1 Begränsningar

Denna analys försvagas av ett antal databegränsningar. Först hade vi svårigheter med att uppskatta det precisa antalet cannabisbrott. Polisen har inte någon specifik brottskod för cannabisrelaterade brott; de nuvarande koderna omfattar en blandning av flera olika typer av droger, från cannabis till tyngre droger som heroin och amfetamin.

Informationen som rapporten innefattar speglar det arbete som framför allt polisen, men även allmänheten utfört. Områden där det finns hög polisiär närvaro eller där allmänheten har en högre anmälningsbenägenhet kommer att sticka ut, vilket kan ge skev statistisk bild.

Vår databaser kombinerades för att ge en kompletterande bild av de cannabisbrott som diskuterats i denna rapport, eftersom data för enbart cannabis inte finns tillgängligt. En omarbetning av hur narkotikabrott kodas i Sverige vore välkommen. En uppdelning efter typ av drog skulle underlätta analysen av brott relaterade till cannabis och andra droger, särskilt de situationella förhållandena av drogrelaterade brott, vilken för tillfället är starkt försvagad på grund av de sammanslagna brottskoderna.

En femtedel av fallen av cannabisbrott mellan år 2019 och 2020 (nära en tredjedel av all cannabislangning) identifierades av personer som ringt polisen, det vill säga de var tips från allmänheten. Trots detta tros antalet polisregistrerade brott dels bero på polisens kännedom om händelsen, dels på de egna metoderna (när, var och hur de arbetar på gatorna) och distributionen av polisresurser.

Från år 2020 har den pågående pandemin påverkat människors rörelsemönster och det är möjligt att aktiviteten på de besökta platserna hade sett annorlunda ut under ”normala” omständigheter.

Vi vet lite om de organisatoriska och operationella egenskaperna av cannabismarknaden i Stockholms län, var drogerna kommer från, framställningen av cannabis för den lokala marknaden, rötterna till den organiserade brottslighet som för in droger till regionen och i vilken utsträckning Stockholmspolisen anser att cannabis är ett lokalt problem i sig självt i öppna drogmarknader. Tillgång och efterfrågan av cannabis finns alltså på olika platser, vilket är viktiga pusselbitar för brottsförebyggande arbete och bevakning. Longitudinella studier skulle kunna hjälpa att bestämma hur geografin av drogmarknadsplatser förändras över tid, beroende på polismetoder.

5 Slutsatser

Denna studie är unik då den använder sig av en fint detaljerad spatial databas av cannabis som resultat av en kombination av ett flertal datakällor.

Även om cannabis ofta framställs som en drog för bruk i rekreationssyfte (med mindre skadliga effekter på en individs hälsa än andra droger), visar våra resultat att dess påverkan kan gå bortom individen. Det finns indikationer på att cannabis bara är toppen av isberget av andra pågående olagliga aktiviteter i vissa områden inom Stockholms län, eftersom cannabisrelaterade brott ofta är kopplade till andra typer av brott (t.ex. olagligt vapeninnehav, vårdslös körning, våld, organiserad brottslighet).

Den här studien visar bland annat följande:

- Individerna som gripits av polisen med cannabis var unga, de flesta var män. Ungefär hälften av de misstänkta för cannabisbrott greps i grupper, och femton procent av fallen inkluderar kvinnor.
- Rörligheten i relation till cannabisbrotten är hög. Majoriteten av dessa unga individer bor i Storstockholm län och de reste i genomsnitt 6,7 km från platsen där de greps av polisen till sin bostad. Det finns en tydlig rörelse från kommunerna i länet in mot innerstadsområden i Stockholms kommun, där den största marknaden sker.
- Eftersom cannabisinnehav och langning inte visar samma brottsgeografi, är det viktigt att komma ihåg att åtgärder behöver vara specifika för de olika brotten. Oberoende av vilken typ av cannabisbrott det handlar om, är det viktigt att poängtera att så kallade komfortplatser, som till exempel de misstänktas egna lägenheter, skolor, garage, källare, är överrepresenterade bland fallen där polisen hittade cannabis. Det är viktigt att förstå den roll platsansvariga (förvaltare, hyresvärdar, hus ägare) har för att förhindra dessa olagliga aktiviteter.
- Cannabisbrottslighet är hög i några av de mest utsatta och socialt desorganiserade områdena. Särskilt hög är den i innerstadsområden, där funktionsblandning (närvaro av parker, barer, restauranger, nattklubbar och kollektivtrafikknutpunkter) underlättar för olaglig cannabishantering, speciellt langning. Resultaten visar att de områden där cannabisbrott registreras som mest redan är högt brottsdrabbade och därför är det svårt att uppskatta den enskilda påverkan cannabisbrott har på områdena.
- Polisnärvaro kan delvis förklara denna brottsgeografi, eftersom registreringen av narkotikabrott beror på polisens kännedom om händelsen.
- Cannabisbrottslighet tillsammans med skjutningar har en negativ påverkan på människors vilja att köpa bostäder – främst i stadens utkant, vilket utgör en indikation på det totala pris som samhället betalar när narkotika och andra organiserade brott drabbar samhällen.

6 Cannabis i Stockholm: en agenda för forskning och praktik

I detta kapitel använder vi resultaten av det empiriska arbetet för att föreslå rekommendationer på hur vi kan tackla situationella förhållanden av narkotikabrott i Stockholms län.

Rekommendationer för en policy

Vi föreslår att särskilja mellan *reaktiva* och *förebyggande* åtgärder. Exempel på reaktiva åtgärder är att till exempel förbättra formell social kontroll genom att tillsätta fler vakter vid öppna drogmarknader, och exempel på förebyggande åtgärder är exempelvis att öka förståelsen för hur olagliga nätverk infiltrerar skolor för att sälja droger till unga personer. Några av våra förslag kräver långsiktiga investeringar eller förändringar i människors attityd, medan andra endast kräver mindre förändringar och anpassningar av miljöerna.

Vi föreslår följande:

1. Fokusera insatser mot ”komfortplatser” eftersom de erbjuder låg risk för polisens ingripande men är viktiga för att tillgängliggöra cannabis. Till exempel, de misstänktas egna lägenheter, garage, källare, skolor. Det är viktigt att förstärka den roll platsansvariga (förvaltare, hyresvärdar, hus ägare, väktare) har för att förhindra dessa olagliga aktiviteter (cannabisdistributör) och identifiera dessa platser i varje bostadsområde.
2. Vidta åtgärder för att minimera tillgång till cannabis och andra droger i tunnelbanestationer, parker, eller kända platser för drogbruk och försäljning genom att ändra fokus kring platshantering från inifrån anläggning till utåt (t.ex. från en bar till hela nattlivskvarter), tillsammans med andra aktörer. Satsa på träning och utbildning av ägare, deras anställda och platsansvariga för platserna där narkotikaförsäljning pågår öppet.
3. Låt stadsplanerare tillsammans med poliser och trygghetsamordnare planera och ändra markanvändningen för att kunna skapa naturlig övervakning av offentliga platser, vilka idag möjliggör illegala aktiviteter på grund av bristande översyn. Systematisk platsanalys och drognätverk bör först karteras.
4. Gärningspersonerna var ofta unga och den stora majoriteten var män. Ungefär hälften greps i grupper i Stockholms kommun, i genomsnitt 6,7 kilometer från sin bostad. De reser utanför sitt eget bostadsområde för att köpa eller sälja cannabis, antingen till innerstaden eller till områden med hög brottslighet. Tillgång och efterfrågan av cannabis finns alltså på olika platser, vilket är viktiga pusselbitar för brottsförebyggande arbete och bevakning.
5. Satsa långsiktigt på dessa kriminogena platser för att kunna förebygga förfallsspiralen. Bostadsmarknadens karaktär kan övervakas över tid som indikation för ett områdes tillstånd.

Slutligen, för att kunna tackla miljöerna där narkotikabrott sker och begränsa tillgången på droger, krävs det ett flerfaldigt angreppsätt, ett interdisciplinärt tänkande och antagandet av holistiska perspektiv hos olika aktörer (polis, laglagstiftare, planerare, folkhälsoexperter, kommunala och regionala myndigheter och civilsamhället). För att detta ska ske måste enkla

men grundläggande åtgärder vidtas. För det första är en omarbetning av hur narkotikabrott kodas i Sverige nödvändig och en uppdelning av brott per typ av droger vore önskvärd. En enskild brottskod för cannabis och dess derivat skulle underlätta förståelsen för de specifika särdragen av dessa brott, deras användare, produktionsnätverk och särskilt deras situationella förhållanden. Den kunskapen är för tillfället starkt begränsad på grund av en sammanslagen brottskod. För det andra står ofta forskning om individ och miljö i motsatsställning till varandra. Det krävs goda kunskaper om brottslighetens orsaker för att förebygga brott, något som i sin tur kräver en fullständig bild av hur individer och miljöfaktorer interagerar samt påverkas av varandra och som ibland, men bara ibland, resulterar i brott.

7 Bilagor

Bilaga 1 – Studiens databas.

Typ av data		Beskrivning	År	Källa	Variabler i modellen	Genomsnitt	Stand. Avvk.
Brottsstatistik	Cannabis	5005 – Brottsplatser för cannabisöverlåtelse (x,y)	2019–2020	Polismyndigheten	Cannabisöverlåtelse per DeSO per 1000 invånare	0.726	1.909
		5010 – Brottsplatser för cannabisinnehav(x,y)			Cannabisinnehav per DeSO per 1000 invånare	3.533	8.308
		5011 – Brottsplatser för cannabisbruk (x,y)			Cannabisbruk per DeSO per 1000 invånare	1.498	2.814
		5004 – Brottsplatser för cannabisproduktion (x,y)			Cannabisproduktion av cannabis per DeSO per 1000 invånare	0.068	0.327
		Totala cannabisrelaterade brottsplatser (x,y).			Cannabisrelaterade brott per DeSO per 1000 invånare	3.313	6.559
	Narcotics	Totala narkotikabrott			Narkotikabrott per DeSO per 1000 invånare	46.761	132.897
Markanvändningsvariabler	ATM	Läge (x,y) av bankomater	2020	Open street maps	Proportion av bankomater per DeSO i	0.189	0.835
	Bar-rest-Nclub	Läge (x,y) av barer, nattklubbar och restauranger			Proportion av barer per DeSO-invånarantal	2.797	7.536
	Lighting	Läge (x,y) av gatljus/belysning		Öppna geodata	Proportion av gatljus per DeSO-invånarantal	204.650	295.667
	High School	Läge (x,y) av gymnasieskolor			Proportion av gymnasieskolor per DeSO-invånarantal	0.187	0.689
	Hospital	Läge (x,y) av sjukhus			Proportion av sjukhus per DeSO invånarantal	0.003	0.060
	Library	Läge (x,y) av bibliotek		Open street maps	Proportion av bibliotek per DeSO invånarantal	0.073	0.300
	PoliceStat	Läge (x,y) av polisstations			Proportion av polisstationer per DeSO-invånarantal	0.022	0.190
	Toilet	Läge (x,y) av offentliga toaletter		Öppna geodata	Proportion av toaletter per DeSO-invånarantal	0.181	0.475
	GasStat	Läge (x,y) bensinstationer i Stockholm kommun		Open street maps	Proportion av bensinstation per DeSO-invånarantal	0.084	0.343
	ParkingLot	Läge (x,y) av parkeringsplatser		Öppna geodata	Proportion av Parkeringsplatser per DeSO-invånarantal	0.086	0.479
	TransportHub_	Läge (x,y) av tåg, tunnelbana och busstationer			Proportion av Transportknutpunkter per DeSO-invånarantal	0.220	0.561
	Parks	Läge (x,y) av grönområden			Proportion av parker per DeSO-invånarantal	1.113	1.110
	ODS_noCan	Läge (x,y) av Öppna drogmarknader (marknader specialiserade på cannabis är exkluderade, men alla ÖDM har cannabis)		Polismyndigheten	Proportion av öppna drogmarknader exklusive cannabis per DeSO-invånarantal	0.047	0.252
	Center	Avstånd från stadscentrum (punkt)	2021	Egen beräkning	Dummyvariabel för avståndet på 3 km från stadscentrum		
Demografiska & socio-ekonomiska variabler	YoungMale	Befolkningen av unga män (åldrarna 15–24) per DeSo	2019	SCB	Proportion av befolkningen av unga män (åldrarna 15–24) per DeSo	90.933	44.827
	Unemployed	Antal invånare som är arbetslösa per DeSO			Proportion arbetslösa per DeSO-arbetskraftsstorlek	229.335	122.751
	Swedish citizens	Antal invånare med svenskt medborgarskap per DeSo			Proportion av invånare med svenskt medborgarskap per DeSO invånarantal	1580.275	355.842
	Non-Swedish citizens	Antal invånare utan Svenskt medborgarskap per DeSO			Proportion av invånare utan svenskt medborgarskap per DeSO-invånarantal	207.395	173.952
	Single parent families	Antal hushåll med ensamstående förälder per DeSO			Proportion av hushåll med ensamstående förälder per totala hushåll per DeSO	70.538	27.239
	Social allowance	Genomsnittlig socialt bidrag per DeSO	2018		Genomsnittliga social bidraget per DeSO för invånare äldre än 20 år	2910.845	1767.770
	Income	Genomsnittlig inkomst per DeSO	2018		Genomsnittliga inkomsten per DeSo för invånare äldre än 20 år.	385938.419	112288.727
	Non-Swedish born	Antal utlandsfödda per DeSO	2019	SCB	Proportion av utlandsfödda per DeSO-invånarantal.	457.183	320.846
	Swedish born	Antal födda i Sverige per DeSO	2019	SCB	Proportion av antal födda i Sverige per DeSO-invånarantal.	1333.391	361.043
	Multifamily houses	Antal per flerfamiljshus per DeSO	2019	SCB	Proportion av flerfamiljshusboende per DeSO-invånarantal.	1412.306	607.428
	Single family houses	Antal per enfamiljshus per DeSO	2019	SCB	Proportion av enfamiljshusboende per DeSO-invånarantal	260.805	523.962
	Rental houses	Antal hyreshus per DeSO	2019	SCB	Proportion av hyreshus per totala antal hus per DeSO.	389.542	270.101

Bilaga 2 – Cannabisbrott och narkotika i Stockholms kommun och län, 2019–2020.

	Dataset 1				Dataset 2		
	Stockholms kommun N= 3343 totalt antal cannabisbrott		Stockholms län (Stockholms kommun exkluderat)		National Forensiskt Center (NFC) (avslutade fall) N= 4225 anmälningar Stockholms län		NFC* Totalt antal cannabisbrott Stockholms Län
Brottstyp	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal
Cannabisinnehav (brottskod 5010)	1964	59%	1510	55%	3252	77%	576
Cannabisbruk (brottskod 5011)	838	25%	780	29%	30	1%	449
Cannabisöverlåtelse (brottskod 5005)	398	12%	355	13%	718	17%	540
Cannabisproduktion (brottskod 5004)	37	1%	84	3%	92	2%	26
Cannabisbrott där brottskod saknas	106	3%	0	0	133	3%	-
Totalt antal cannabisbrott	3343	100%	2729	100%	4225	100%	1591
Total antal narkotikabrott	26064				17671		

*Anmälan (med ett specifikt *diarienummer*) kan omfatta mer än ett brott. Här räknar vi antalet brott och inte anmälningar. Dessa summor jämfördes också med statistik för totalt antal narkotikabrott i Stockholms kommun 2019–2020.

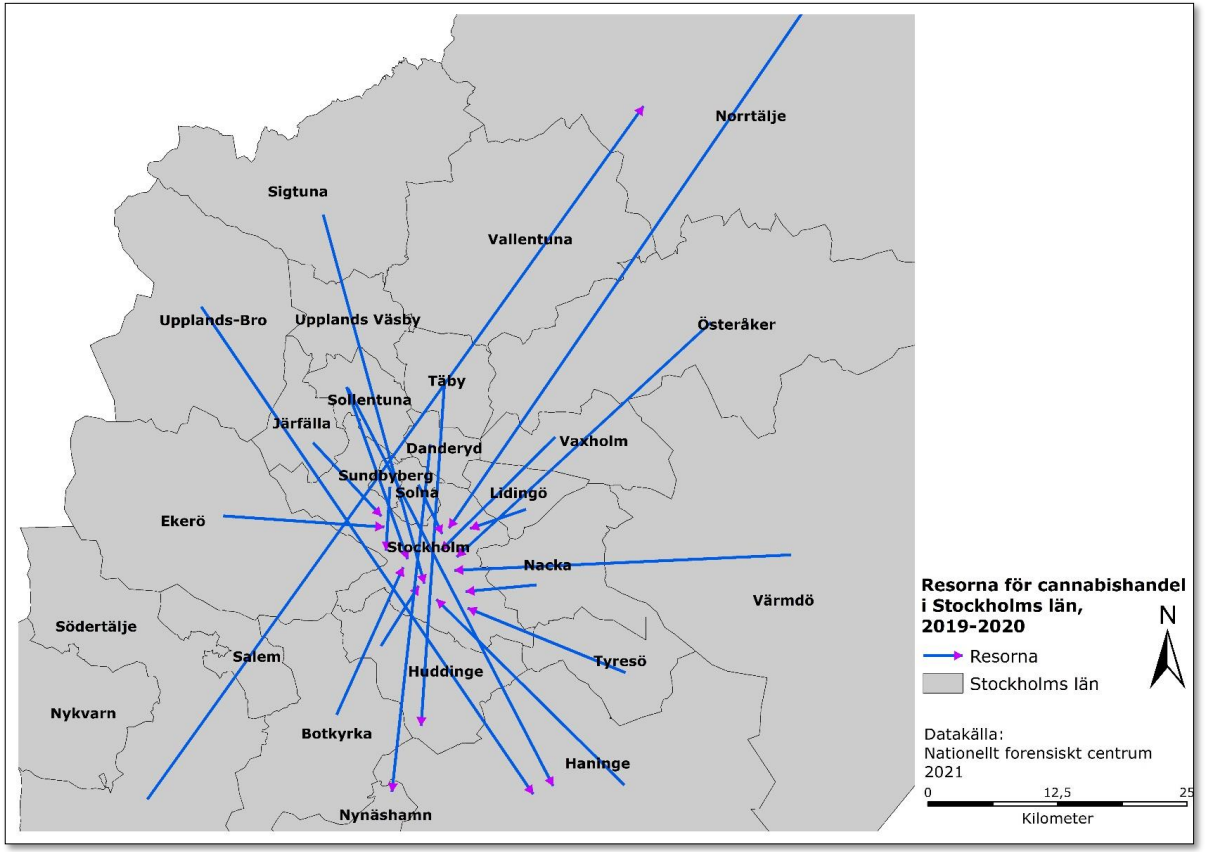

Bilaga 3 – Resor för cannabishandel i Stockholmsregionen.

Bilaga 4 –Misstänkta för cannabisbrott enligt data från Nationellt forensiskt centrum(NFC).

Brottskod	Totala brott	Brott med den misstänktes bostadsort tillgänglig	Procent
Totala cannabisbrott	1 533	1 216	79
5004	24	20	83
5005	526	361	69
5010	558	503	90
5011	425	332	78

Bilaga 4(a) - Restid och avståndsberäkningar för län och kommun.

	Län		Kommun	
Brottskod	Reseavstånd (Km)	Restid (Minuter)	Reseavstånd (Km)	Restid (Minuter)
5004	18,9	27	2,3	8
5005	12,2	19	7,4	14
5010	13,7	22	6,7	13
5011	12,6	20	6,1	12
Total	13,1	21	6,7	13

Exklusive de misstänkta som gripits av polis i samma DeSO som de bor i.

Notera att reseavstånden i bilaga 4(a) och 4(b) inte matchar eftersom man använder olika beräkningskriterium. Ett exempel är 5,1 km i Stockholm kommun i bilaga 4(b) och 7,4 km eftersom man inkluderar kommunen plus ett buffertavstånd på 3 km från gränsen, bilaga 4(a).

Bilaga 4(b) –Reseavstånd och riktningar för cannabishandel för varje kommun i Stockholms län

FID	Kommun	Resor inom kommun	Resor utanför	Samma plats	Genomsnittligt avstånd (m)*	Riktning
1	Stockholm	116	44	41	5 147	Alla riktningar
2	Botkyrka	15	10	6	6 979	Till Stockholm city
3	Tyresö	3	12	5	8 602	Till Stockholm city
4	Solna	3	13	2	5 701	Till Stockholm city
5	Sundbyberg	4	11	1	5 132	Till Stockholm city
6	Upplands Väsby	3	11	0	16 687	Till Stockholm city
7	Huddinge	8	3	4	3 202	Till Stockholm city
8	Haninge	2	8	4	14 811	Till Stockholm city
9	Järfälla	3	7	2	10 713	Till Stockholm city
10	Sollentuna	4	7	1	10 673	Till Stockholm city och sydost om Stockholms Län
11	Nacka	2	6	1	7 700	Till Stockholm city
12	Sigtuna	0	4	6	20 211	Till Stockholm city
13	Täby	0	8	2	13 161	Till syd om Stockholm län
14	Norrtälje	2	2	1	36 976	Till Stockholm city
15	Österåker	0	2	1	19 454	Till Stockholm city
16	Södertälje	1	2	0	10 496	Till norr om Stockholm län
17	Danderyd	0	3	0	15 250	Till syd om Stockholm län
18	Upplands-Bro	0	3	0	22 131	Till sydost om Stockholm län
19	Värmdö	1	1	0	18 125	Till Stockholm city
20	Vallentuna	0	0	2	0	-
21	Nynäshamn	0	0	1	0	-
22	Vaxholm	0	1	0	14 903	Till Stockholm city
23	Lidingö	0	1	0	14 719	Till Stockholm city
24	Ekerö	0	1	0	15 386	Till Stockholm city
25	Nykvarn	0	0	-	0	-
26	Salem	0	0	-	0	-

* Genomsnittligt avstånd i meter från startpunkt (misstänktas boendeplats) till destination (brottsplats).

Bilaga 5 – Utvalda områden med fall av cannabisbrott per misstänktas kön, samt distrikt i Stockholmsregionen, 2019–2020.

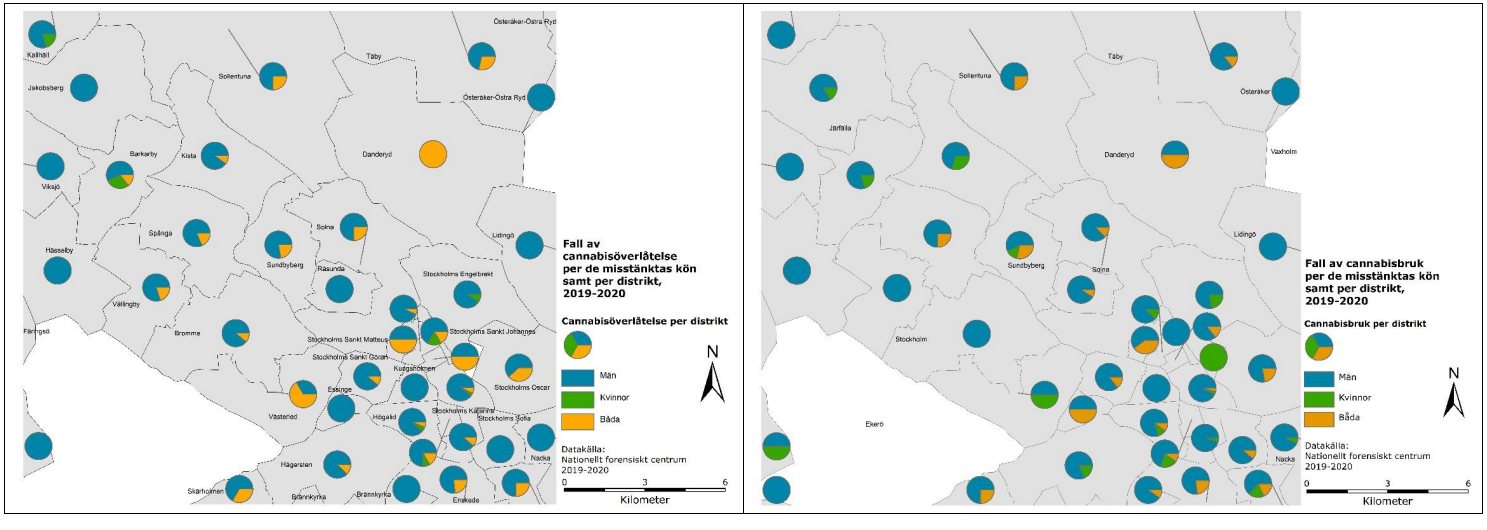

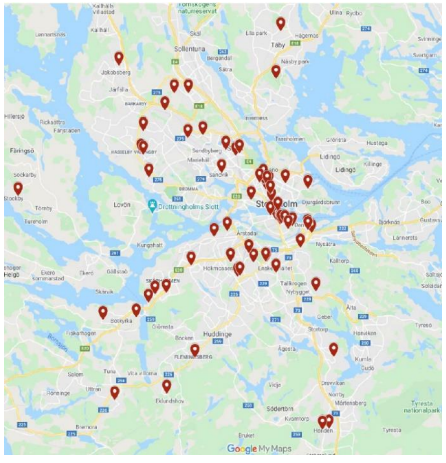

(a)

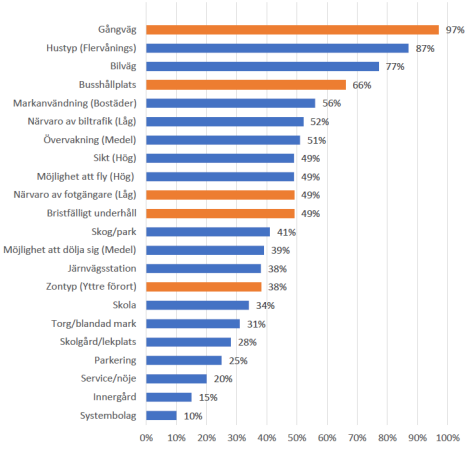

(b)

Bilaga 6 – Ett urval av platser av cannabisöverlåtelse i Stockholmsregion (N=61). (a) Studieområdet med punkterna för fältarbetet utplacerade och (b) visar procentandelen för samtliga variabler i storleksordning. Orange är variabler tillhörandes kategori ’områdesegenskaper’ och blåa ingår i ’platsegenskaper’ enligt Ceccato (2014). Fältinspektion genomfördes av Gabriel Gliori, Jeanette Bakhaya och Farah Kassem.

Bilaga 7 – Avstånd från cannabisbrottsplatser till barer, busshållplatser, transportknutpunkter, parker och gymnasieskolor, Stockholms kommun 2019–2020, och från cannabisbrottsplatser till slumpmässiga punkter (N=3343).

	Avstånd till park		Avstånd till Bar-Restaurang-Nattklubb		Avstånd till transportknutpunkt		Avstånd till bensinstation		Avstånd till gymnasieskola	
	(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)	(j)
Ns	3277	3264	3277	3264	3277	3264	3277	3264	3277	3264
Procent vid varje avstånd (meter)	Från cannabis-brottsplatser	Från slumpmässiga platser	Från cannabis-brottsplatser	Från slumpmässiga platser	Från cannabis-brottsplatser	Från slumpmässiga platser	Från cannabis-brottsplatser	Från slumpmässiga platser	Från cannabis-brottsplatser	Från slumpmässiga platser
0–100 m	41,07 %	31,62 %	42,11 %	26,16 %	13,37 %	3,49 %	31,25 %	42,86 %	4,42 %	3,16 %
101–200 m	23,53 %	24,94 %	20,96 %	20,59 %	19,13 %	8,76 %	37,50 %	32,65 %	13,18 %	8,18 %
201–400 m	23,25 %	27,60 %	20,63 %	24,11 %	33,81 %	30,30 %	25,00 %	18,37 %	21,73 %	20,10 %
401–600 m	10,01 %	11,49 %	9,67 %	13,24 %	17,85 %	25,15 %	2,08 %	2,04 %	14,40 %	15,38 %
601–800 m	0,98 %	2,51 %	2,53 %	6,80 %	6,04 %	12,07 %	2,08 %	2,04 %	11,29 %	10,51 %
800–1000 m	0,55 %	0,58 %	1,68 %	4,29 %	3,30 %	7,29 %	2,08 %	2,04 %	9,15 %	8,49 %
> 1 000 m	0,61 %	1,26 %	2,41 %	4,81 %	6,50 %	12,93 %	0 %	0 %	25,82 %	34,19 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Median (m)	132,212	169,923	131,878	221,288	289,338	449,378	878,407	976,217	527,564	657,579
% inom 200 m	64,60 %	56,56 %	63,08 %	46,75 %	32,50 %	12,25 %	68,75 %	75,51 %	17,61 %	11,34 %
% inom 100 m	41,07 %	31,62 %	20,96 %	26,16 %	13,37 %	3,49 %	31,25 %	42,86 %	4,42 %	3,16 %
T test	57,515	60,383	48,663	55,544	56,715	68,622	96,770	99,297	61,926	67,253
C.I. vid 95 % Undre	261,15	304,72	302,23	425,72	501,95	720,83	961,410	1 030,344	977,76	1 148,63
C.I. vid 95 % Övre	279,59	325,18	327,61	456,88	537.90	763.24	1001.174	1071.853	1041.70	1217.61
p-värde	P< 0,001		P< 0,001		P< 0,001		P< 0,001		P< 0,001	

Datakälla: Polismyndigheten i Stockholms län 2021.

Bilaga 8 – Läget av cannabisbrott (N=3277) och narkotikabrott (N=25405) relativt den närmaste typen av markanvändning i Stockholm City, 2019-2020.

Markanvändning	Cannabis	Medel(m)	Max	Min	Standardavv.	Markanvändning	Narkotika	Medel (m)	Max	Min	Stand. avv.
Park	1 395 (43 %)	98,42	4 273,33	0	233,23	Park	9 440 (37 %)	98,44	4 273,33	0	210,18
Bar-rest-Nclub	1 192 (36 %)	72,52	1 163,81	2,39	81,38	Bar-rest-nattklubb	10 237 (40 %)	67,25	1 163,81	0,30	74,70
Kollektivtrafikknutpunkt	279 (9 %)	104,69	510,97	1,47	90,00	Kollektivtrafikknutpunkt	2 110 (8 %)	91,66	593,17	1,47	82,89
Bensinstation	57 (2 %)	136,35	392,62	10,89	91,00	Bensinstation	519 (2 %)	133,38	656,52	2,37	113,39
Gymnasieskola	64 (2 %)	72,50	220,35	0,32	63,19	Gymnasieskola	520 (2 %)	80,55	441,38	0,24	70,41
Polisstation	59 (2 %)	20,30	106,26	0,32	28,77	Polisstation	864 (3 %)	28,84	228,91	0,31	32,72
Toalett	89 (3 %)	76,27	314,15	5,32	75,29	Toalett	787 (3 %)	74,17	799,39	4,35	88,67
Parkeringsplats	90 (3 %)	95,98	359,27	0	86,74	Parkeringsplats	577 (2 %)	115,66	935,00	0	112,01
Bibliotek	52 (2 %)	132,72	345,52	1,84	98,23	Bibliotek	351 (1 %)	85,38	345,52	0,72	74,16
Totala cannabisbrott	N=3277					Totala narkotikabrott	25 405				

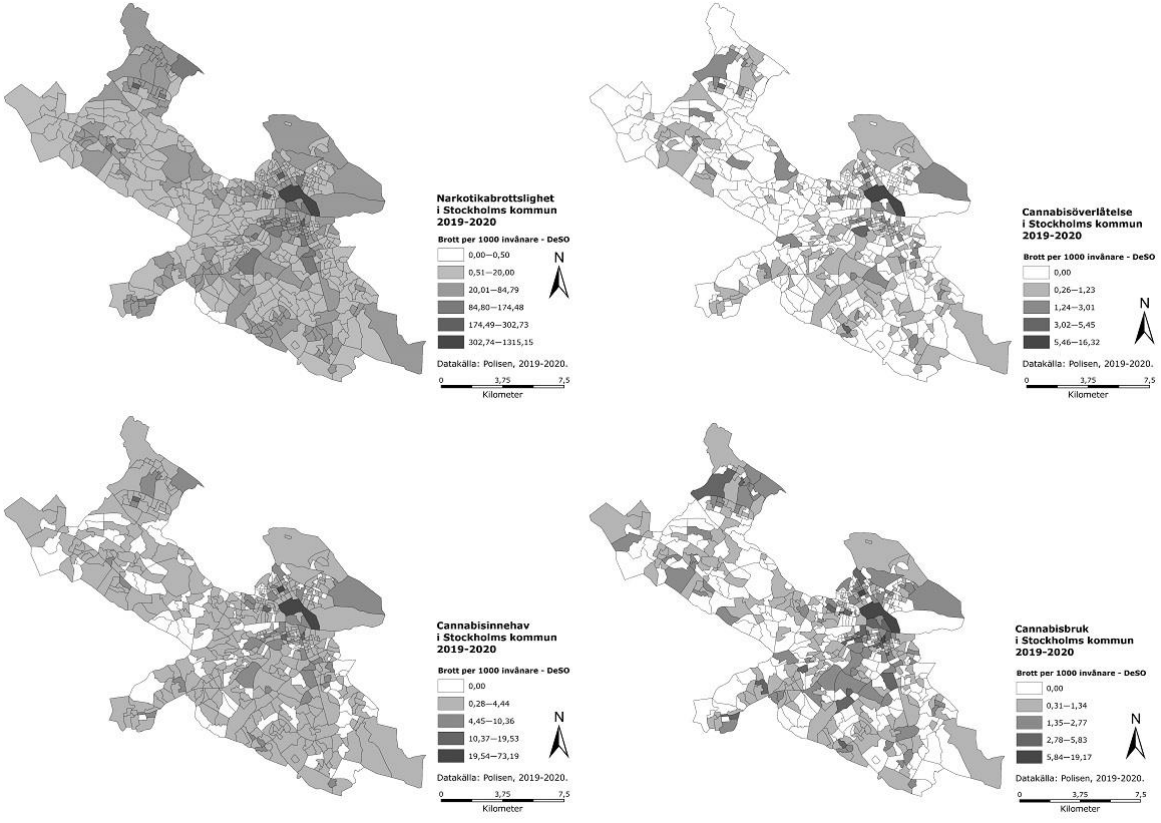

Bilaga 9 – Cannabis- och narkotikabrottslighet i Stockholms kommun, 2019–2020. N=3343 fall. Datakälla: Stockholms Polismyndighet, 2021.

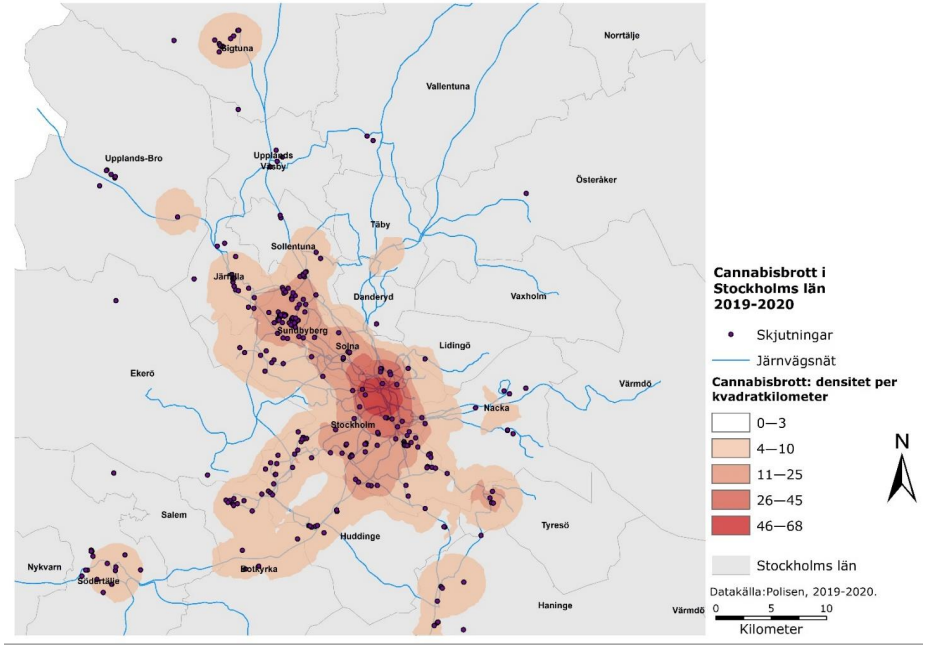

Bilaga 10 – Densitet av cannabisbrott per area (km) i Stockholms län, 2019–2020. N=6024 fall. Datakälla: Polismyndigheten i Stockholms län, 2021.

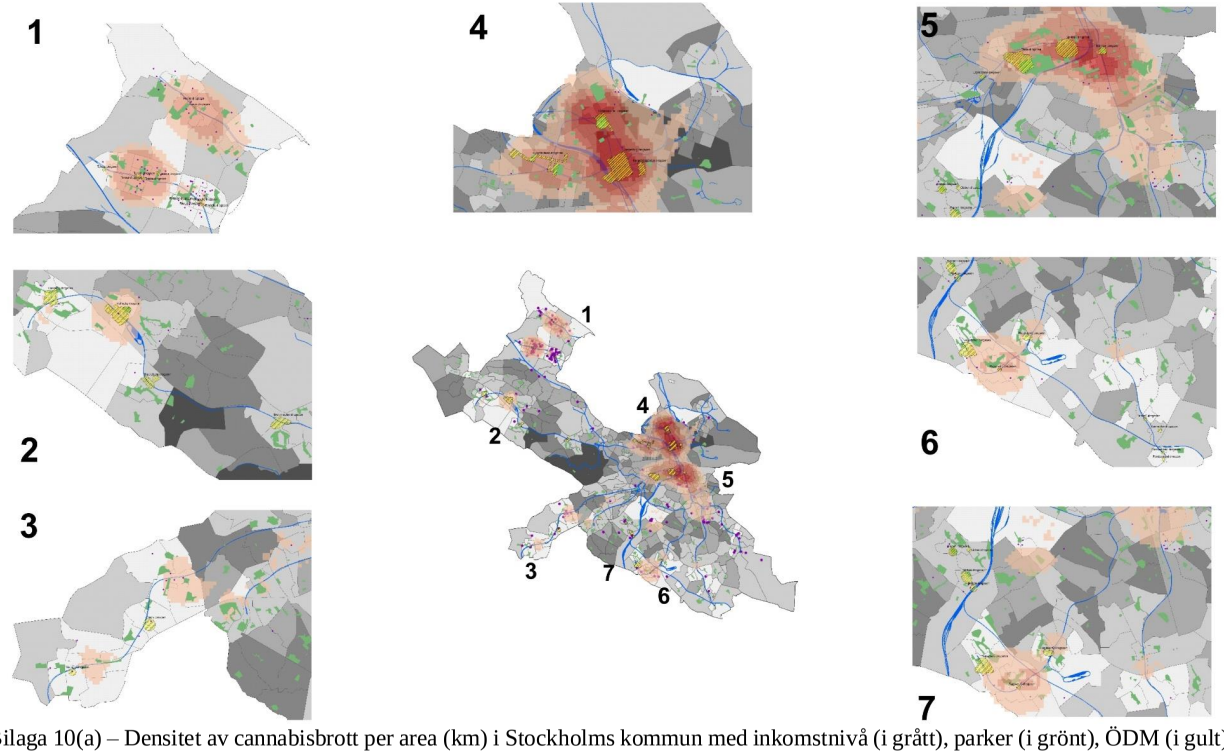

Bilaga 10(a) – Densitet av cannabisbrott per area (km) i Stockholms kommun med inkomstnivå (i grått), parker (i grönt), ÖDM (i gult), skjutningar (i lila), tunnelbanelinjer (i blått), 2019–2020. N=3343 fall, inkomstnivå per DeSO.

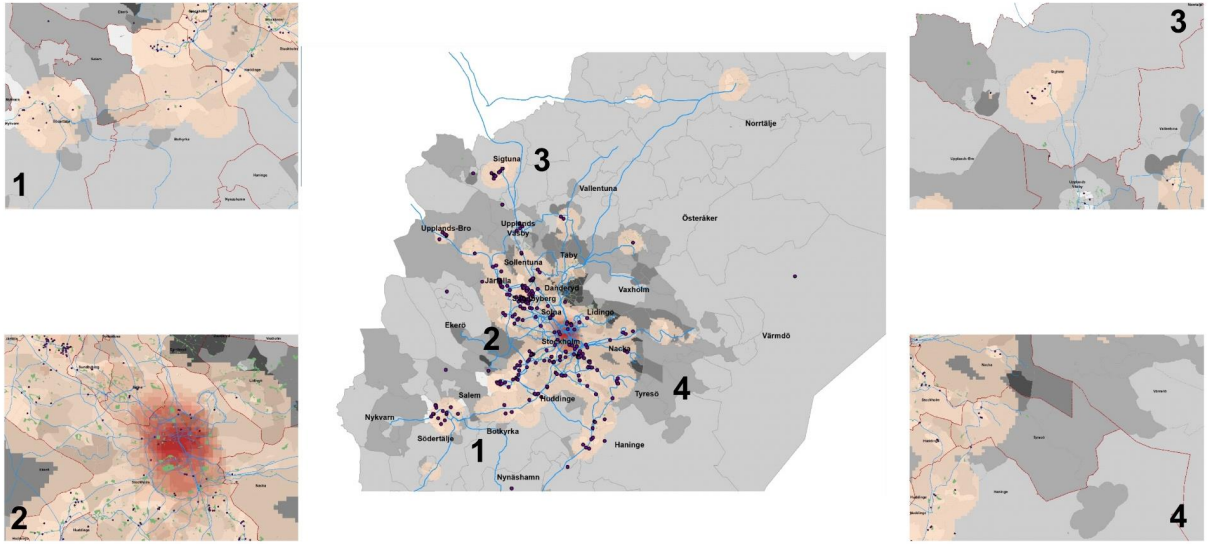

Bilaga 10(b) – Densitet av cannabisbrott per area (km) i Stockholms län, 2019–2020. N=6024 fall, och utvalda kommuner, med inkomstnivå (i grått), parker (i grönt), tunnelbanelinjer (i blått) och skjutningar (i lila).

Bilaga 11(a) – Modellering av cannabisbrottslighet och narkotikabrottslighet (log) i Stockholms län 2019–2020. N=1287 DeSO.

	(a)						(b)						(c)						(d)						(e)					
	OLS Total cannabis (log) rate		**LAG Total cannabis (log) rate**		**Error Total cannabis (log) rate**		**OLS cannabis trade 5005 (log) rate**		**LAG cannabis trade 5005 (log) rate**		**Error cannabis trade 5005 (log) rate**		**OLS cannabis possession 5010 (log) rate**		**LAG cannabis possession 5010 (log) rate**		**Error cannabis possession 5010 (log) rate**		**OLS cannabis use 5011 (log) rate**		**LAG cannabis use 5011 (log) rate**		**Error cannabis use 5011 (log) rate**		**OLS Total narcotics (log) rate**		**LAG Total narcotics (log) rate**		**Error Total narc (log) rate**	
Variable	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.
Park	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-8.504	0.042	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13.203	0.045
Bar-Nightcl	0.787	0.000	0.789	0.000	0.785	0.000	8.227	0.000	7.588	0.000	7.964	0.000	12.968	0.000	9.736	0.000	12.009	0.000	13.652	0.000	11.971	0.000	12.459	0.000	26.450	0.000	18.316	0.000	16.547	0.000
Transport	1.610	0.000	1.605	0.000	1.635	0.000	40.555	0.003	42.889	0.001	43.174	0.001	96.091	0.000	88.958	0.000	73.217	0.000	-	-	37.958	0.033	35.640	0.045	186.798	0.000	208.546	0.000	193.166	0.000
Library	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80.451	0.018	75.302	0.016	-	-	-	-	-	-	-	-	159.964	0.007	147.829	0.000
Sec_scho	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116.338	0.031	114.192	0.030	111.384	0.033	241.718	0.021	209.374	0.020	-	-
Police_s	7.389	0.000	7.377	0.000	7.551	0.000	83.253	0.035	86.472	0.026	90.743	0.019	158.369	0.009	194.229	0.000	179.832	0.000	127.583	0.013	141.516	0.004	150.487	0.002	512.662	0.000	524.773	0.000	497.518	0.000
Toilet	-0.407	0.000	-0.407	0.000	-0.415	0.000	-7.062	0.045	-6.925	0.046	-7.309	0.037	-	-	-	-	-	-	-9.877	0.032	-8.892	0.047	-	-	-	-	-	-	-	-
Gas station	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60.912	0.000	59.390	0.000	58.730	0.000	146.561	0.000	143.656	0.000	149.099	0.000
Health Fac	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	535.972	0.014	-	-	-	-
Income	$-6x10^{-9}$	0.000	$-6x10^{-9}$	0.000	$-6x10^{-9}$	0.000	$-1x10^{-7}$	0.005	$-1x10^{-7}$	0.012	$-1x10^{-7}$	0.014	-	-	$-1x10^{-7}$	0.042	$-2x10^{-7}$	0.015	$-2x10^{-7}$	0.000	$-2x10^{-7}$	0.000	$-2x10^{-7}$	0.000	$-1x10^{-6}$	0.000	$-9x10^{-7}$	0.000	$-1x10^{-6}$	0.000
Single-p	0.030	0.005	0.030	0.004	0.029	0.008	0.948	0.023	0.947	0.021	-	-	1.358	0.035	1.457	0.005	-	-	1.499	0.005	1.552	0.003	1.279	0.022	-	-	1.837	0.045	-	-
Male-p	0.016	0.026	0.016	0.024	0.015	0.036	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.757	0.013	1.364	0.024	1.329	0.047
H_rental	-	-	-	-	-	-	0.051	0.008	0.049	0.009	0.055	0.004	0.114	0.000	0.054	0.023	0.049	0.049	0.058	0.021	0.057	0.019	0.065	0.010	0.211	0.000	0.172	0.000	0.196	0.000
Center	0.001	0.003	0.001	0.003	0.001	0.005	0.031	0.024	-	-	0.030	0.047	0.207	0.000	0.072	0.000	0.172	0.000	0.077	0.000	0.061	0.000	0.083	0.000	0.215	0.000	0.121	0.000	0.220	0.000
Constant	0.001	0.190	0.001	0.184	0.001	0.176	0.046	0.154	0.028	0.377	0.044	0.183	0.030	0.540	-0.021	0.587	0.109	0.032	0.129	0.002	0.069	0.100	0.130	0.003	1.441	0.000	0.562	0.000	1.277	0.000
R-square	0.389		0.390		0.391		0.131		0.142		0.143		0.300		0.540		0.546		0.183		0.215		0.214		0.427		0.573		0.575	
Moran's I	1.754	0.079	-		-		3.949	0.000	-				25.543	0.000	-		-		6.608	0.000	-		-		19.741	0.000	-		-	
AIC	-10824.7		-10822.7		-10826.9		-1443.6		-1453.71		-1456.23		-325.05		-765.815		-766.636		-756.886		-793.294		-791.916		955.039		649.682		664.665	
Multi-collinearity	24.083		-		-		24.083		-				24.083		-		-		24.083		-		-		24.083		-		-	
Jarque-Bera	589931.518	0.000	-		-		1937.722	0.000	-				775.672	0.000	-		-		337.552	0.000	-		-		194.265	0.000	-		-	

Bilaga 11(b) – Modellering av cannabisbrottslighet och narkotikabrottslighet (log) i Stockholm kommun 2019-2020. N=544 DeSO

	(a)						(b)		(c)						(d)						(e)					
	OLS Total cannabis (log) rate		**LAG Total cannabis**		**Error Total cannabis**		**OLS cannabis trade 5005 (log) rate**		**OLS cannabis possession 5010 (log) rate**		**LAG cannabis possession 5010**		**Error cannabis possession 5010**		**OLS cannabis use 5011 (log) rate**		**LAG cannabis use 5011**		**Error cannabis use 5011**		**OLS Total narcotics (log) rate**		**LAG Total narcotics**		**Error Total narcotics**	
Variable	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.	Coeff.	Sig.
Park	78.396	0.079	67.835	0.115	64.098	0.151	-	-	79.365	0.031	0.609	0.047	68.813	0.062	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bar-rest-N	-	-	-	-	-	-	20.162	0.000							22.583	0.000	19.987	0.000	20.722	0.000	-	-	-	-	-	-
Transport	436.018	0.000	443.884	0.000	455.692	0.000	119.384	0.014	372.251	0.000	376.98	0.000	386.802	0.000	-	-	-	-	-	-	675.761	0.000	697.114	0.000	700.601	0.000
Gas_sta	349.730	0.011	338.228	0.011	342.293	0.008	-	-	282.11	0.014	279.071	0.011	285.466	0.007	-	-	-	-	-	-	615.628	0.000	584.188	0.000	599.786	0.000
Sec_scho	185.435	0.012	181.216	0.011	185.798	0.007	-	-	138.56	0.025	133.512	0.025	130.692	0.023	-	-	-	-	-	-	171.263	0.033	155.485	0.032	151.084	0.026
Police_s	898.473	0.000	919.736	0.000	920.443	0.000	443.018	0.000	871.581	0.000	877.912	0.000	849.55	0.000	511.719	0.003	559.368	0.000	595.346	0.000	1225.55	0.000	1206.57	0.000	1098.86	0.000
Toilet	445.954	0.000	386.023	0.000	402.361	0.000	-	-	411.198	0.000	354.547	0.000	376.399	0.000	211.636	0.006	191.803	0.011	218.759	0.003	691.23	0.000	579.652	0.000	674.817	0.000
Health-Fac	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1140.33	0.016	1165.73	0.011	1161.82	0.010	1802.18	0.016	1656.87	0.014	1550.04	0.016
ODS_S	-	-	-	-	-	-	285.193	0.019	589.377	0.002	577.464	0.001	586.86	0.001	-	-	-	-	-	-	1013.31	0.000	920.469	0.000	949.476	0.000
Income	$-2x10^{-6}$	0.000	$-2x10^{-6}$	0.000	$-2x10^{-6}$	0.000	$-6x10^{-7}$	0.000	$-1x10^{-6}$	0.000	$-1x10^{-6}$	0.000	$-1x10^{-6}$	0.000	$-1x10^{-6}$	0.000	$-1x10^{-6}$	0.000	$-1x10^{-6}$	0.000	$-3x10^{-6}$	0.000	$-2x10^{-6}$	0.000	$-3x10^{-6}$	0.000
H_rental	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.428	0.003	0.355	0.007	0.310	0.027
Center	0.434	0.000	0.342	0.000	0.421	0.000	-	-	0.305	0.000	0.236	0.000	0.295	0.000	0.182	0.000	0.136	0.003	0.190	0.001	0.575	0.000	0.360	0.000	0.483	0.000
Constant	1.805	0.000	1.403		-	-	0.414	0.000	1.263	0.000	0.964	0.000	1.253	0.000	0.800	0.000	0.647	0.000	0.778	0.000	3.547	0.000	2.072	0.000	3.365	0.000
R-square	0.295		0.330		0.339		0.154		0.311		0.346		0.353		0.184		0.214		0.224		0.493		0.573		0.584	
Moran's I	5.920	0.000	1.403	0.000	1.790	0.000	1.515	0.129	5.939	0.000	-		-		4.934	0.000	-		-		10.140	0.000	-		-	
AIC	1096.73		1077.91		1071.22		389.899		890.712		870.684		865.486		681.097		668.458		662.054		1174.53		1100.38		1095.77	
Multi-collinearity	10.380		-		-		8.510		10.658		-		-		9.654		-		-		15.648		-		-	
Jarque-Bera	4.750	0.093	-		-		294.445	0.000	16.819	0.000	-		-		137.360	0.000	-		-		33.865	0.000	-		-	

Table 11(c) Sammanfattning av signifikanta variabler i modellerna för Stockholms kommun (figur 11.b) och Stockholms län (Figur 11.a).

	Totala cannabisbrott OLS		Totala narkotikabrott OLS		Cannabisöverlåtelse (5005)		Cannabisinnehav (5010)		Cannabisbruk (5011)	
Variabler	Kommun	Län	Kommun	Län	Kommun	Län	Kommun	Län	Kommun	Län
Park	icke-sig	icke-sig	icke-sig	icke-sig	icke-sig	icke-sig	+ (sig)	- (sig)	icke-sig	icke-sig
Bar, restaur., nattklubb	+ (sig)	+ (sig)	icke-sig	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	icke-sig	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)
Toalett	+ (sig)	- (sig)	+ (sig)	icke-sig	icke-sig	+ (sig)	+ (sig)	icke-sig	+ (sig)	- (sig)
Polisstation	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)
Transportknutpunkt	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	icke-sig	icke-sig
Sjukvårdsanläggning	icke-sig	icke-sig	+ (sig)	+ (sig)	icke-sig	icke-sig	icke-sig	icke-sig	+ (sig)	icke-sig
Bensinstation	icke-sig	icke-sig	+ (sig)	+ (sig)	icke-sig	icke-sig	+ (sig)	icke-sig	icke-sig	+ (sig)
Gymnasieskola	icke-sig	icke-sig	+ (sig)	+ (sig)	icke-sig	icke-sig	+ (sig)	icke-sig	icke-sig	+ (sig)
Centrum	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	icke-sig	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)	+ (sig)
Inkomst	- (sig)	- (sig)	- (sig)	- (sig)	- (sig)	- (sig)	- (sig)	icke-sig	- (sig)	- (sig)
Hyresbostäder	icke-sig	icke-sig	+ (sig)	+ (sig)	icke-sig	+ (sig)	icke-sig	+ (sig)	icke-sig	+ (sig)
Hushåll med ensamstående föräldrar	icke-sig	icke-sig	icke-sig	icke-sig	icke-sig	+ (sig)	icke-sig	+ (sig)	icke-sig	+ (sig)

Bilaga 12 – Hedonistisk prisekvation: Y= Log av lägenhetspriser i Stockholms kommun 2018.

	(1) City	(2) City	(3) Suburbs	(4) Suburbs
Storlek	95 073,8*** (73,29)	95 080,8*** (73,28)	41 691,3*** (42,90)	40 998,2*** (42,26)
Antal rum	-277 570,6*** (-8,91)	-277 279,2*** (-8,90)	249 741,3*** (13,72)	255 726,4*** (14,07)
Avgift	-91,14*** (-5,06)	-91,49*** (-5,08)	-316,5*** (-26,58)	-311,2*** (-26,04)
Innerstad	-432,0*** (-14,68)	-431,7*** (-14,62)	-142,9*** (-21,93)	-145,0*** (-22,18)
Tunnelbana	-214 041,8*** (-3,60)	-215 640,6*** (-3,65)	-86 260,1*** (-4,40)	-76 932,2*** (-3,90)
Shopping	47 779,3 (0,97)	46 985,8 (0,95)	47 400,7*** (3,98)	50 466,2*** (4,23)
Skjutningar	$-8{,}08480_{e}+09$ (-1,95)	$-8{,}33580_{e}+09$ (-1,46)	**$-2{,}98893_{e}+10$***** **(-9,02)**	**$-7{,}79435_{e}+09$**** **(-2,88)**
Cannabis		-8399332,6 (-0,05)		**-254 859 918,3** **(-0,61)**
Cannabis-shooting		$4{,}97190_{e}+13$ (0,42)		**$-1{,}39123_{e}+14$**** **(-2,79)**
Constant	-54 302 580,3*** (-9,02)	-54 260 835,7*** (-9,02)	-4 332 001,0 (-1,27)	-4 208 032,8 (-1,24)
N	62,29	62,29	62,71	62,71
R^2	**0,831**	**0,831**	**0,736**	**0,735**
AIC	191 010,9	191 011,2	1 851 952,2	185 208,6

t-test inom parentes.
*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

8 Referenser

Anderberg, M., & Dahlberg, M. (2018). Gender differences among adolescents with substance abuse problems at Maria clinics in Sweden. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, *35*(1), 24-38. https://doi.org/10.1177/1455072517751263

Anselin, L. (2014). *GeoDa 1.6.6-1* (USA Patent, Computation. https://geodacenter.asu.edu/)

Bakhaya, J., & Kassem, F. (2021). *Platser som attraherar cannabislangning i stadsmiljön: En observationsstudie i stadsplaneringen* (Publication Number 21441) [Student thesis, DiVA. http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kth:diva-298444

Brantingham, P., & Brantingham, P. (1995). Criminality of place - Crime generators and crime attractors [Article]. *European Journal on Criminal Policy and Research*, *3*(3), 5-26. https://doi.org/10.1007/BF02242925

Brå - Brottsförebyggande rådet. (2020). Stockholm kriminalstatistik. https://www.bra.se/statistik/kriminalstatistik.html

Buonanno, P., Montolio, D., & Raya-Vílchez, J. M. (2012). Housing prices and crime perception. *Empirical Economics*, *45*(1), 305-321. https://doi.org/10.1007/s00181-012-0624-y

CAN - Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (2019). *Cannabis* https://www.can.se/fakta/cannabis/

Ceccato, V. (2014). The nature of rape places. *Journal of Environmental Psychology*, *40*, 97-107. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2014.05.006

Ceccato, V. (2019). Fieldwork protocol as a safety inventory tool in public places. *Criminal Justice Studies*, *32*(2), 165-188. https://doi.org/10.1080/09589236.2019.1601367

Ceccato, V., & Haining, R. (2005). Assessing the Geography of Vandalism: Evidence from a Swedish City. *42*(9), 1637-1656. https://doi.org/10.1080/00420980500185645

Ceccato, V., & Wilhelmsson, M. (2012). Acts of Vandalism and Fear in Neighbourhoods: Do They Affect Housing Prices? In V. Ceccato (Ed.), *The Urban Fabric of Crime and Fear* (pp. 191-213). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-94-007-4210-9_8

Ceccato, V., & Wilhelmsson, M. (2019). Do crime hot spots affect housing prices? *Nordic Journal of Criminology*, 1-19. https://doi.org/10.1080/2578983X.2019.1662595

Ceccato, V., & Wilhelmsson, M. (2020). Do crime hot spots affect housing prices? *Nordic Journal of Criminology*, *21*(1), 84-102. https://doi.org/10.1080/2578983X.2019.1662595

Clarke, R., & Eck, J. (2007). *Understanding Risky Facilities*. Center for Problem-Oriented Policing. https://popcenter.asu.edu/content/understanding-risky-facilities

Eck, J. (1995). A general model of the geography of illicit retail market places. In J. Eck & D. Weisburd (Eds.), *Crime and place. Crime prevention studies.* (Vol. 4). Criminal Justice Studies.

Eck, J. (1998). *Preventing crime at places. In: Preventing crime: What works, what does not, what's promising* (Preventing crime: What works, what does not, what's promising, Issue. https://www.ncjrs.gov/works/index.htm

EMCDDA - The European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (2017). *Sweden Country Drug Report 2017*. https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/4504/TD0116923ENN.pdf

Englund, A., Gripe, I., Svensson, J., M., Z., Thor, S., Nilsson, T., & Guttormsson, U. (2019). *Skolelevers drogvanor 2019*. https://www.can.se/publikationer/skolelevers-drogvanor-2019/

Gliori, G. (2021). *Under vilka omständigheter förekommer försäljning av cannabis? : En fältstudie i Stockholm* (Publication Number 21533) [Student thesis, DiVA. http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kth:diva-301665

Hammer, M. (2011). *Crime places of comfort*. School of Criminal Justice, University of Cincinnati.

Herold, M., & Herold, T. D. (2017). *Understanding Crime-Place Networks 27thAnnual Problem-Oriented Policing ConferenceOctober 2-4, , Houston, Texas.* https://popcenter.asu.edu/sites/default/files/understanding_crime-place_networks_tamara_madensen_maris_herold.pdf

Magnusson, M. M. (2020). Mapping Open Drug Scenes (ODS). In M. V. Ceccato & Nalla (Ed.), *Crime and Fear in Public Places: Towards Safe, Inclusive and Sustainable Cities* (pp. 305-325). Routledge.

Ragazzi, T. C. C., Shuhama, R., Menezes, P. R., & Del-Ben, C. M. (2018). Cannabis use as a risk factor for psychotic-like experiences: A systematic review of non-clinical populations evaluated with the Community Assessment of Psychic Experiences. *Early Intervention in Psychiatry*, *12*(6), 1013-1023. https://doi.org/https://doi.org/10.1111/eip.12693

Sampson, R. J., Morenoff, J. D., & Felton, E. (1999). Beyond Social Capital: Spatial Dynamics of Collective Efficacy for Children. *American Sociological Review*, *64*(5), 633-660. https://doi.org/10.2307/2657367

Shaw, C. R., & McKay, H. D. (1942). *Juvenile delinquency and urban areas*. University of Chicago Press.

Skogan, W. G. (1990). *Disorder and Decline: Crime and the Spiral of Decay in American Neighborhoods*. Free Press.

Sundin, E., Landberg, J., & Ramstedt, M. (2018). *Negativa konsekvenser av alkohol, narkotika och tobak: en studie med fokus på beroende och problem från andras konsumtion i Sverige 2017.*

Tita, G., Petras, T., & Greenbaum, R. (2006). Crime and Residential Choice: A Neighborhood Level Analysis of the Impact of Crime on Housing Prices. *Journal of Quantitative Criminology*, *22*(4), 299-317. https://doi.org/10.1007/s10940-006-9013-z

Wilhelmsson, M., Ceccato, V., & Gerell, M. (2021). What effect does gun-related violence have on the attractiveness of a residential area? The case of Stockholm, Sweden. *Journal of European Real Estate Research*, *ahead-of-print*(ahead-of-print). https://doi.org/10.1108/JERER-03-2021-0015